EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 30.1.2025
COM(2025) 19 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EU) 2021/821 täytäntöönpanosta

{SWD(2025) 8 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EU) 2021/821 täytäntöönpanosta

1. JOHDANTO

Tässä kertomuksessa annetaan tietoja kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan täytäntöönpanosta ja 19. toukokuuta 2021 annetun uudistetun asetuksen (EU) 2021/821[1], jäljempänä ’kaksikäyttöasetus’ tai ’asetus’, täytäntöönpanosta EU:ssa vuosina 2022–2023, tietyistä keskeisistä tapahtumista vuonna 2024 sekä EU:n koostetut vientivalvontatiedot ja jäsenvaltioiden vientivalvontatiedot vuodelta 2022.

Tämä on ensimmäinen vuosikertomus, joka on laadittu 9. syyskuuta 2021 voimaan tulleen asetuksen mukaisesti. Asetus on tärkeä virstanpylväs EU:n vientivalvontapolitiikan kehittämisessä, sillä se lisää jäsenvaltioiden lupapäätöksiä vientivalvonnan alalla koskevaa tiedonvaihtoa vientivalvontaa koskevan avoimuuden parantamiseksi.

Kuten asetuksessa edellytetään, komissio julkaisi tiedonkeruuprosessin tehostamiseksi 17. tammikuuta 2024 jäsenvaltioiden kanssa sovitut suuntaviivat vientivalvontaa koskevien tietojen keräämisestä ja käsittelystä, jäljempänä ’avoimuutta koskevat suuntaviivat’[2]. Nämä suuntaviivat ovat antaneet jäsenvaltioille mahdollisuuden kerätä tilastotietoja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevan EU:n vuosikertomuksen laatimista varten. Tässä yhteydessä komissio järjesti 27. tammikuuta ja 28. helmikuuta 2023 välisenä aikana sidosryhmien kuulemisen siitä, miten vientivalvontaan liittyviä tietoja kerätään. Komissio on laatinut tämän kertomuksen kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmään kuuluvilta jäsenvaltioilta kerätyn palautteen perusteella[3]. Jäsenvaltioiden toimittamat vuoden 2022 tiedot esitetään niiden suuren määrän vuoksi konsolidoidussa muodossa tähän vuosikertomukseen liitettävässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Kertomusta täydennetään julkaisemalla vuoden 2023 tiedot erikseen komission yksiköiden valmisteluasiakirjana vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä.

Raportin kattamalla ajanjaksolla geopoliittinen tilanne on muuttunut merkittävästi. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan sekä Lähi-idän laajeneva konflikti ovat korostaneet entisestään kaksikäyttötuotteiden viennin tehokkaan valvonnan merkitystä, ja tällainen valvonta on ollut yhä tärkeämpi osa geopoliittiseen kehitykseen liittyviä komission toimia, joita on toteutettu erityisesti pakotteiden avulla. Samanaikaisesti vientivalvontaa on käytetty yhä enemmän yksipuolisesti kansainvälisten järjestelmien ulkopuolella esimerkiksi puolijohteiden ja

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/821, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L 206, 11.6.2021, s. 1), https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

[2] Komission suositus (EU) 2024/214, annettu 10 päivänä tammikuuta 2024, suuntaviivoista, joissa vahvistetaan tietojen keräämistä ja käsittelyä koskevat menetelmät kaksikäyttötuotteiden viennin, välityksen, teknisen avun, kauttakulun ja siirron valvontaa koskevan vuosikertomuksen laatimista varten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821 mukaisesti, https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj.

[3] Joidenkin jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset raportoivat myös julkisesti kaksikäyttötuotteiden kaupasta.

puolijohteiden valmistuslaitteiden tai sensitiivisten mahdollistavien teknologioiden tuotannon kannalta kriittisten raaka-aineiden osalta.

2. POLITIIKAN JA SÄÄNTELYKEHYKSEN KEHITYS

2.1 Vientivalvontapolitiikka

2.1.1 EU:n vientivalvonnan nykyaikaistaminen kaksikäyttöasetuksen mukaisesti

Parannetun kaksikäyttöasetuksen hyväksymisen jälkeen komissio ja jäsenvaltiot ovat aloittaneet sen tehokkaan täytäntöönpanon monilla uusilla osa-alueilla, kuten avoimuus, täytäntöönpanon valvonta ja valmiuksien kehittäminen. Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmällä on ollut tässä keskeinen rooli, kuten jäljempänä 3 jaksossa selostetaan, ja se on laajentanut EU:n vientivalvonnan ”institutionaalista infrastruktuuria” perustamalla lukuisia asiantuntijaryhmiä, joiden tehtävänä on kehittää uusia toimintapolitiikkoja, ohjeita ja menettelyjä.

Tähän sisältyi i) kehitteillä olevia teknologioita käsittelevän teknisen asiantuntijaryhmän perustaminen vaihtamaan tietoja jäsenvaltioiden kanssa kehitteillä olevan teknologian riskinarvioinneista, ii) täytäntöönpanon valvonnan koordinointimekanismin perustaminen tukemaan kansallisten lainvalvontaviranomaisten työtä kaikkialla EU:ssa, iii) kaksikäyttötuotteiden sähköisen järjestelmän (DUeS) kehittäminen tietojenvaihdon tehostamiseksi komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden välillä ja iv) teollisuudelle suunnatun tiedottamisen ja sääntöjen noudattamisen parantaminen osana ”kumppanuutta yksityisen sektorin kanssa”.

Komissio ja jäsenvaltiot laativat suuntaviivat[4] varmistaakseen kansallisia lupapäätöksiä koskevien avoimuusvaatimusten täyttymisen jäsenvaltioiden vuosikertomuksissa. Suuntaviivat laati tiedonkeruuta ja avoimuutta käsittelevä tekninen asiantuntijaryhmä, joka koostuu jäsenvaltioiden vientivalvontaviranomaisten edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii Euroopan komissio.

Parannetussa asetuksessa painotetaan myös aikaisempaa enemmän verkkovalvontatuotteiden vientiä. Asetuksella puututaan mahdolliseen riskiin siitä, että tällaisia tuotteita viedään unionista ja niitä käytetään ihmisoikeuksien tai kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vakaviin loukkauksiin. Tähän liittyen komissio julkaisi 16. lokakuuta 2024 suuntaviivat[5], jotka koskevat asetuksen (EU) 2021/821 5 artiklan mukaista verkkovalvontatuotteiden vientiä, selventääkseen lähinnä viejille, miten huolellisuusperiaatetta ja sisäistä vaatimustenmukaisuutta noudatetaan ennen verkkovalvontatuotteiden vientiä.

2.1.2 Kuulemiset ja tiedotus

Komissio ja neuvoston puheenjohtajavaltio Tšekki järjestivät kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän tuella vuoden 2022 vientivalvontafoorumin 6. joulukuuta 2022. Foorumi tarjosi mahdollisuuden vaihtaa näkemyksiä EU:n vientivalvonnan täytäntöönpanosta ja EU:n

[4] Komission suositus (EU) 2024/214, annettu 10 päivänä tammikuuta 2024, suuntaviivoista, joissa vahvistetaan tietojen keräämistä ja käsittelyä koskevat menetelmät kaksikäyttötuotteiden viennin, välityksen, teknisen avun, kauttakulun ja siirron valvontaa koskevan vuosikertomuksen laatimista varten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821 mukaisesti, https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj.

[5] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-publishes-guidelines-cyber-surveillance-exporters-2024-10-16_en.

nykyaikaistetusta vientivalvontajärjestelmästä lähes tuhannen teollisuutta ja kansalaisyhteiskuntaa edustavan sidosryhmän kanssa.[6] Komissio teki yhteistyötä Euroopan parlamentin tutkintavaliokunnan kanssa ja osallistui sen kokoukseen tutkiakseen Pegasus-ohjelman[7] ja vastaavien vakoiluohjelmien käyttöä (PEGA-valiokunta[8]).

2.1.3 Yhteistyö kolmansien maiden kanssa vuonna 2022

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston (TTC)[9] toinen kokous pidettiin Pariisin lähellä Saclayssa 16. toukokuuta 2022, ja sitä isännöi Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltio Ranska. Kokouksessa kauppa- ja teknologianeuvosto ilmaisi yhteisen halunsa käyttää vientivalvontavälineitä turvallisuuden takaamiseen. EU ja Yhdysvallat sitoutuivat erityisesti yhteistyön lisäämiseen ja kaksikäyttöteknologioita ja vientivalvontaa koskevan tietojenvaihdon tukemiseen. Kauppa- ja teknologianeuvoston työtä pidettiin perustavanlaatuisena kehitettäessä Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin välisiä yhteisiä toimintatapoja, joilla vastataan Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan, muun muassa vientivalvontaa koskevan yhteistyön helpottamista. Tällä yhteistyöllä tuettiin muita yhteisiä toimintatapoja, kuten valvottujen tavaroiden luettelon päivittämistä siten, että siinä otetaan huomioon monenvälisten vientivalvontajärjestelmien päätökset, kumppaneiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä säännöllisiä kuulemisia uusista toimista, jotka saattavat vaikuttaa EU:hun tai Yhdysvaltoihin.

Kauppa- ja teknologianeuvoston toisen ministerikokouksen jälkeen EU ja Yhdysvallat kutsuivat sidosryhmät osallistumaan toiseen vientivalvontaa koskevaan tiedotustapahtumaan. Tapahtuma järjestettiin 19. heinäkuuta 2022, ja siinä esiteltiin kauppa- ja teknologianeuvoston vientivalvontaa käsittelevässä 7. työryhmässä lokakuusta 2021 lähtien saavutettua edistystä. Se tarjosi myös teollisuudelle, tiedeyhteisölle ja kansalaisyhteiskunnalle mahdollisuuden antaa palautetta ja esittää ideoita tulevia aloitteita varten sekä keskustella vientivalvontayhteistyön painopisteistä EU:n ja Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa.

Yhdysvallat järjesti kolmannen ministerikokouksen Washington D.C:n lähistöllä 5. joulukuuta 2022. Vientivalvontayhteistyön osalta kauppa- ja teknologianeuvosto tarkasteli, miten tietojenvaihtoa koskevan pilottihankkeen avulla voitaisiin yksinkertaistaa kaksikäyttötuotteiden ja -teknologioiden vientiin ja jälleenvientiin liittyvää transatlanttista kauppaa. Kauppa- ja teknologianeuvosto pyrki myös helpottamaan EU:n ja Yhdysvaltojen välistä kauppaa monenvälisen valvontaluettelon koordinoidummalla hyväksymisellä ja julkaisemisella, jatkamalla neuvotteluja uusista sääntelytoimista ja koordinoimalla vientivalvontaa koskevia tiedotustoimia muiden kumppanien kanssa. Osapuolet sitoutuivat tehostamaan täytäntöönpanon valvontaa koskevaa yhteistyötä muun muassa soveltamalla johdonmukaisesti Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistuvia pakotteisiin liittyviä

[6] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/2022-export-control-forum-outcome-2022-12-13_en.

[7] Pegasus on israelilaisen kyberaseyrityksen NSO Groupin kehittämä vakoiluohjelma, joka on suunniteltu asennettavaksi salaa ja etänä iOS- ja Android-käyttöjärjestelmiä käyttäviin matkapuhelimiin.

[8] https://www.europarl.europa.eu/committees/fi/archives/9/pega/home/welcome-words.

[9] EU ja Yhdysvallat perustivat kesäkuussa 2021 kauppa- ja teknologianeuvoston, joka kokoontui ensimmäisen kerran Pittsburghissa 29. syyskuuta 2021. Kokouksessa hyväksyttiin kunnianhimoinen yhteinen julkilausuma, jossa sovitaan myös vientivalvontaa koskevasta yhteistyöstä. Yksi kauppa- ja teknologianeuvoston kymmenestä työryhmästä on erikoistunut vientivalvontaan ja tietojen jakamiseen, ja se vastaa muun muassa seuraavien aiheiden käsittelystä: lainsäädännön ja sääntelyn kehitys, riskinarvioinnit ja lupamenettelyjen parhaat käytännöt sekä alan vaatimustenmukaisuutta ja täytäntöönpanon valvontaa koskevat lähestymistavat. Lisäksi työryhmä pyrkii edistämään yhdenmukaisten lähestymistapojen soveltamista arkaluonteisten kaksikäyttöteknologioiden valvonnassa sekä toteuttamaan vientivalvontaa koskevia yhteisiä tiedotustoimia alalla.

vientirajoituksia. Lisäksi EU ja Yhdysvallat ilmoittivat aikovansa tehdä yhteistyötä sensitiivisten ja kehitteillä olevien teknologioiden vientivalvonnassa ja varmistaa samalla asianmukaisen suojan tällaisten tuotteiden väärinkäyttöä vastaan.

Komissio ja jäsenvaltiot osallistuivat myös aktiivisesti Venäjän vastaisia pakotteita koskevaan maailmanlaajuiseen yhteenliittymään, jäljempänä 'GECC'[10]. Siihen kuuluu 39 jäsentä, jotka ovat toteuttaneet oleellisin osin keskenään samanlaista vientivalvontaa Venäjän helmikuussa 2022 Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan johdosta. GECC:n tavoitteena on estää sellaisten hyödykkeiden, teknologian ja ohjelmistojen vienti Venäjälle ja Valko-Venäjälle, joita nämä maat tarvitsevat jatkaakseen hyökkäyssotaansa Ukrainassa, jolloin näiden maiden puolustus-, ilmailu- ja merenkulkualat eivät saa keskeisiä materiaaleja.

EU ja Norja järjestivät EU:n ja Norjan välisen aseiden vientiä koskevan vuoropuhelun 13. kesäkuuta 2022 ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevan vuoropuhelun 17. marraskuuta 2022. Osapuolet keskustelivat uudesta EU:n kaksikäyttöasetuksesta sekä Norjan lainsäädännön kehityksestä ja vaihtoivat näkemyksiä vientivalvonnan viimeaikaisesta kehityksestä, tulevista vientivalvontajärjestelmien kokouksista ja epäämispäätöksiä koskevista tiedoista. EU ja Norja keskustelivat myös kaksikäyttötuotteiden ja kehittyneiden teknologioiden vientirajoituksista.

2.2 EU:n valvontaluettelon päivitykset

Asetuksen liitteessä I olevassa EU:n valvontaluettelossa luetellaan kaksikäyttötuotteet (mukaan lukien ohjelmistot ja teknologiat), joita voidaan käyttää sekä siviili- että sotilastarkoituksiin ja joiden olisi siksi oltava valvonnan alaisia. Luetteloa päivitetään säännöllisesti monenvälisissä vientivalvontajärjestelmissä, kuten Wassenaarin järjestelyn, Australian ryhmän, ydinalan viejämaiden ryhmän ja ohjusteknologian valvontajärjestelyn (MTCR), tapahtuneiden muutosten huomioon ottamiseksi.

Komissio antoi 21. lokakuuta 2022 komission delegoidun asetuksen (EU) 2023/66[11] EU:n valvontaluettelon päivittämiseksi ja mukautti näin EU:n kaksikäyttöasetuksen kansainvälisissä järjestelmissä joulukuuhun 2021 asti tehtyihin päätöksiin. Päivitetty luettelo sisältää uusia kohtia elektroniikan, puolijohteiden ja tietokoneiden sekä kemiallisten ja biologisten aineiden sektoreilla ja ilma- ja avaruusalusten työntövoiman ryhmässä. Lisäksi komissio antoi 3. toukokuuta 2022 komission delegoidun asetuksen (EU) 2022/699[12], jolla Venäjä poistettiin kaksikäyttöasetuksessa säädettyjen unionin yleisten vientilupien soveltamisalasta Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen ja sen johdosta käyttöön otettujen kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian Venäjälle suuntautuvan viennin rajoittamiseen tähtäävien EU:n rajoittavien toimenpiteiden seurauksena.

2.3 Kansallinen täytäntöönpano ja täytäntöönpanon valvonta

2.3.1 Täytäntöönpanotoimenpiteet

Kaksikäyttöasetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Siinä kuitenkin säädetään, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä

[10] GECC:n jäsenet ovat Australia, Kanada, EU:n 27 jäsenvaltiota, Islanti, Japani, Liechtenstein, Uusi-Seelanti, Norja, Etelä-Korea, Sveitsi, Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat ja Taiwan.
[11] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/66/oj.
[12] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/699/oj.

tiettyjen säännösten täytäntöön panemiseksi, ja edellytetään, että tiedot näistä toimenpiteistä on julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Näin ollen komissio julkaisi 8. helmikuuta 2022 ilmoituksen[13], jossa annetaan päivitetty yleiskuva jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä. Näitä olivat muun muassa välityksen ja kauttakulun valvonnan laajentaminen, valvonnan laajentaminen luetteloon kuulumattomiin tuotteisiin yleiseen turvallisuuteen ja ihmisoikeuksiin liittyvistä syistä, kansallisten yleislupien käyttöönotto ja EU:n sisäisten siirtojen valvonnan soveltaminen luetteloon kuulumattomiin tuotteisiin. Tällaisilla ilmoituksilla varmistetaan sovellettavien sääntöjen läpinäkyvyys, ja ne ovat osa EU:n toimia, joilla tuetaan viejien toteuttaman valvonnan johdonmukaista ja vaikuttavaa täytäntöönpanoa kaikkialla EU:ssa.

2.3.2 Täytäntöönpanon valvontatoimenpiteet

Komissiolle ei ilmoitettu mistään muutoksista kansallisten täytäntöönpanon valvontatoimenpiteiden luetteloon, joka julkaistiin yhdessä vuoden 2019 vuotuisen vientivalvontakertomuksen[14] kanssa.

2.4 Vienti Pohjois-Irlannista

Siitä lähtien kun Yhdistynyt kuningaskunta erosi unionista 1. tammikuuta 2021, kaksikäyttötuotteiden vienti EU:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on ollut asetuksen mukaisen valvonnan alaista.[15]

Pohjois-Irlantia koskevassa pöytäkirjassa[16] määrätään erityisjärjestelystä, jonka mukaan asetusta sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan Pohjois-Irlannin osalta.[17] Yhdistynyt kuningaskunta toimii asetuksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena Pohjois-Irlannista EU:n ulkopuolisiin kolmansiin maihin suuntautuvassa viennissä. Komissio on kehittänyt erityisen turvallisen sähköisen välineen, jolla tuetaan tietojenvaihtoa asetuksen soveltamisesta Pohjois-Irlannin osalta vastaavan Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen kanssa ja jota käytettiin koko vuoden 2022 ajan. Näin Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla on pääsy tietoihin, jotka koskevat EU:n jäsenvaltioiden tekemiä epäämispäätöksiä olennaisesti samanlaisista liiketapahtumista, ja viranomainset voivat neuvotella kahdenvälisesti vientiluvan myöntävän jäsenvaltion kanssa asetuksessa säädetyn mukaisesti.

3. KAKSIKÄYTTÖTUOTTEIDEN KOORDINOINTIRYHMÄN TOIMINTA

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmässä komission ja jäsenvaltioiden asiantuntijat tutkivat vientivalvonnan soveltamista koskevia kysymyksiä.[18] Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä järjesti vuonna 2022 seitsemän kokousta: 20. tammikuuta, 15. maaliskuuta, 24. toukokuuta, 14. heinäkuuta, 11. lokakuuta ja 8. joulukuuta sekä 6. joulukuuta 2022 sidosryhmien kanssa pidetyn vientivalvontafoorumin muodossa. Erityisistunto, jossa käsiteltiin

[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52022XC0208(02)

[14] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)562&lang=fi.
[15] Yhdistynyt kuningaskunta on tällä välin lisätty EU:n yleiseen vientilupaan nro EU001.
[16] EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7 (erosopimus).
[17] Pohjois-Irlantia koskevan pöytäkirjan 5 artiklan 4 kohta ja pöytäkirjan liitteessä 2 oleva 47 jakso.
[18] Tämä kertomus on samalla asetuksen edellyttämä vuosikertomus koordinointiryhmän toiminnasta, tutkimuksista ja kuulemisista.

asetuksen liitteen I päivittämistä koskevan vuoden 2021 delegoidun asetuksen luonnosta, pidettiin 14. heinäkuuta 2022. Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmää kuultiin vuonna 2022 myös liitteen I poikkeuksellisesta päivityksestä, jolla liitteeseen sisällytettiin Australian ryhmän valvomat tuotteet.

3.1 Täytäntöönpanokysymyksiä koskevat kuulemiset – yleinen tietojenvaihto

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmään kuuluvat komission ja jäsenvaltioiden edustajat järjestivät vientivalvontakysymyksiin liittyviä yleisiä tietojenvaihtoja. Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä vaihtoi näkemyksiä erityisesti täytäntöönpanoon liittyvistä näkökohdista, kuten ”kansallisten toimenpiteiden” ja asetuksen 9 artiklan mukaisten ”kansallisten valvontaluetteloiden” välisestä erosta, suurten hankkeiden luvista ja aineettoman viennin / aineettomien siirtojen valvonnasta.

3.2 Ohjeet ja ohjemuistiot

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä käynnisti toimivaltaisten viranomaisten keskuudessa kyselytutkimuksen 23. syyskuuta 2021 annettujen kaksikäyttötutkimuksen ohjeiden[19] täytäntöönpanosta, hyväksyi teollisuuden vaatimustenmukaisuutta koskevien ohjeiden täytäntöönpanon seurantasuunnitelman, vaihtoi tietoja kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä kansallisia toimenpiteitä koskevan virallisen ilmoituksen päivittämiseksi ja aloitti keskustelut aineetonta teknologian siirtoa koskevien ohjeiden laatimisesta.

3.3 Tekninen tietojenvaihto – tekniset asiantuntijaryhmät

Koordinointiryhmään kuuluvilta jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajilta saatiin teknistä asiantuntemusta EU:n valvontaluettelon päivittämisen tueksi. Lisäksi viranomaisten edustajat osallistuivat keskusteluihin tietyistä täytäntöönpanokysymyksistä, kuten edellä on selostettu.

Komission koordinoimana kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä teki aloitteita tiettyjen teknistä täytäntöönpanoa koskevien kysymysten käsittelemiseksi ja perusti asiantuntijaryhmiä uuden asetuksen vaatimusten täytäntöönpanoa varten. Teknisten asiantuntijaryhmien erityinen asema tunnustetaan nyt uuden asetuksen 24 artiklan 3 kohdassa.

Seuraavat asiantuntijaryhmät toimivat vuonna 2022:

a) Valvontateknologian asiantuntijaryhmässä eri jäsenvaltioiden asiantuntijat voivat osallistua verkkovalvontatuotteiden vientiä koskevan EU:n valvonnan kehittämiseen. Valvontateknologian asiantuntijaryhmän toimeksiantoon kuuluvat tekniset keskustelut verkkovalvontatuotteiden vientiin liittyvistä riskeistä ja erityisesti siitä riskistä, että tällaisia tuotteita käytetään kansallisiin tukahduttamistoimiin tai ihmisoikeuksien ja/tai kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vakaviin loukkauksiin. Valvontateknologian asiantuntijaryhmä on vuodesta 2021 lähtien laatinut asetuksen (EU) 2021/821 5 artiklan mukaisten verkkovalvontatuotteiden vientiä koskevia suuntaviivoja.[20] Vuonna 2022

[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=uriserv:OJ.L_.2021.338.01.0001.01.FIN.
[20] Komissio julkaisi nämä suuntaviivat 16. lokakuuta 2024.

tässä työssä paneuduttiin siihen, mitkä tuotteet kuuluvat verkkovalvontatuotteiden määritelmän piiriin.

b) Kehitteillä olevia teknologioita käsittelevä tekninen asiantuntijaryhmä jatkoi tietojen vaihtamista kehitteillä olevien teknologioiden vientiin liittyvistä riskeistä ja valvonnan haasteista. Kehitteillä olevia teknologioita käsittelevän teknisen asiantuntijaryhmän jäsenet määrittelivät ensisijaiseksi painopisteeksi riskinarviointiin käytettävän operatiivisen välineen luomisen ja käytön. Asiantuntijaryhmä järjesti lisäksi kvanttiteknologiaa käsitteleviä keskusteluja, joissa myös yksityisen sektorin edustajat pitivät esityksiä.

c) Täytäntöönpanon valvonnan koordinointimekanismi perustettiin asetuksen 25 artiklan mukaisesti tukemaan tietojenvaihtoa ja suoraa yhteistyötä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja valvontaviranomaisten välillä.

d) Tiedonkeruuta ja avoimuutta käsittelevä tekninen asiantuntijaryhmä toimi vuonna 2022 erityisen aktiivisesti ja kokoontui seitsemän kertaa laatimaan avoimuutta koskevia suuntaviivoja. Asiantuntijat käsittelivät useita luonnoksia ja keskustelivat laajasti uudesta vientilupatietojen keruu- ja raportointimenetelmästä vuoden 2023 alussa järjestettyä sidosryhmien julkista kuulemista[21] silmällä pitäen.

e) Valmiuksien kehittämistä käsittelevä tekninen asiantuntijaryhmä perustettiin, jotta voidaan tukea säännöllistä koulutusta ja asiantuntemuksen jakamista EU:n kaksikäyttötuotteiden yhteisössä muun muassa laatimalla yhteisiä koulutusohjelmia jäsenvaltioiden virkamiehille. Valmiuksien kehittämistä käsittelevä tekninen asiantuntijaryhmä keräsi jäsenvaltioilta palautetta koulutustarpeista ja edistyi toteutettavuusraportin laatimisessa.

3.4 EU:n valvontaluettelon päivitysten valmistelua ja kansallisia täytäntöönpanotoimenpiteitä koskeva tekninen tuki

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä järjesti asetuksen 17 artiklan mukaisesti teknisiä tiedotustilaisuuksia, joilla tuettiin EU:n valvontaluettelon päivittämisestä annettavaa komission delegoitua asetusta koskevan ehdotuksen valmistelua. Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän 14. heinäkuuta 2022 järjestettyyn erityisistuntoon osallistui kansallisia asiantuntijoita ja tarkkailijoita Euroopan parlamentista, ja Saksan liittovaltion talous- ja vientivalvontavirasto (BAFA) esitteli EU:n valvontaluetteloon tehdyt keskeiset muutokset. Komissio hyväksyi delegoidun säädöksen lokakuussa 2022.

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmässä vaihdettiin tietoja kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä ja valmisteltiin 8. helmikuuta 2022 julkaistua kansallisia toimenpiteitä koskevaa päivitettyä ilmoitusta.

3.5 Vientilupia ja täytäntöönpanoa koskevien tietojen vaihto

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä saattoi päätökseen vuoden 2020 vientilupatietojen keruun, joka perustui hyväksyttyyn tietojenvaihtoa koskevaan kyselylomakkeeseen. Tietojenkeruun tarkoituksena oli hankkia yleiskuva vientivalvonnan täytäntöönpanosta

[21] https://policy.trade.ec.europa.eu/consultations/guidelines-data-collection-and-preparation-eu-annual-report-dual-use-export-controls-under_en#respond-to-the-consultation.

kaikkialla EU:ssa ja mahdollistaa yhdistelmätietojen julkaiseminen EU:n vientivalvontaa koskevassa vuoden 2019 vuosikertomuksessa.[22] Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä aloitti myös vuoden 2021 vientilupatietojen keräämisen.

3.6 Tietotekniset välineet jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa ja sähköistä lupamenettelyä varten

Komissio jatkoi kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän tukemana kaksikäyttötuotteita koskevan sähköisen järjestelmän (DUeS) kehittämistä. DUeS-järjestelmä toimii EU:n vientivalvontaverkoston tietoteknisenä runkona. Järjestelmä on keskeisessä asemassa asetuksen vaikuttavan soveltamisen kannalta.

Järjestelmää varten on kehitetty uusia toimintoja, joilla tuetaan tietojenvaihtoa EU:n sisäisiä siirtoja koskevista epäämispäätöksistä sekä epäämispäätösten säännöllistä tarkastamista ja päivittämistä. Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä saattoi päätökseen vuonna 2013 tehtyjen epäämispäätösten tarkastuksen ja edistyi vuoden 2014 tietojen tarkastamisessa.

Muita DUeS-järjestelmän toimintoja parannettiin seuraavasti:

a) Tammikuussa 2022 otettiin käyttöön uusi toiminto epäämispäätösten tarkastamista varten.

b) Maaliskuussa 2022 luotiin uusi moduuli, joka tukee ilmoituksiin/vientilupiin ja epäämispäätöksiin liittyvää tiedonvaihtoa Venäjälle ja Valko-Venäjälle asetettuja pakotteita koskevien säädösten mukaisesti. Myöhemmin otettiin käyttöön päivityksiä pakotepakettien päivittämisen vuoksi tarvittavien muutosten toteuttamiseksi.

c) Uusi toiminto mahdollisti tietojenvaihdon Venäjän vastaisten pakotteiden täytäntöönpanosta jäsenvaltioiden kanssa.

Kaksikäyttötuotteiden sähköinen lupajärjestelmä oli vuonna 2022 käytössä toista vuotta. Sen ansiosta toimivaltaiset viranomaiset ja viejät voivat tehokkaammin hoitaa valvonta-asioita verkossa, mikä vähentää valvonnasta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Järjestelmällä pyritään korvaamaan muut kuin sähköiset järjestelmät tai vanhentuneet kansalliset sähköiset järjestelmät ja tekemään tietojenvaihdosta ketterämpää, myös ilmoitettaessa vientilupatietoja komissiolle asetuksen 26 artiklan mukaisesti. Kaksikäyttötuotteiden sähköinen lupajärjestelmä otettiin käyttöön Latviassa ja Romaniassa vuonna 2021. Vuonna 2022 järjestelmän parantamista jatkettiin ja sitä mukautettiin Italian lupaviranomaisen tukemiseksi (heinäkuusta 2022 alkaen). Sen lisäksi valmisteltiinSlovenian ja Vallonian viranomaisten liittymistä järjestelmän käyttäjiksi vuonna 2023. Myös Unkari ja Belgia (Brysselin pääkaupunkialue) ilmaisivat kiinnostuksensa liittyä hankkeeseen.

EU:n ulkopuolella komissio tutkii osana kumppanimaiden kanssa käytävää vuoropuhelua mahdollisuuksia tarjota sähköinen lupajärjestelmä kumppaneille. Moldova, Bosnia ja Hertsegovina ja Serbia ilmaisivat kiinnostuksensa välineen käyttöön.

[22] Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EU) 2021/821 täytäntöönpanosta (COM(2022) 434 final).

Lisäksi sähköistä lupamenettelyä koskevaa hanketta kehitetään uusin suuntiin valvonnan tehostamiseksi. Tämä tapahtuu esimerkiksi yhdistämällä sähköinen lupajärjestelmä kansallisiin tullijärjestelmiin tullialan yhdennetyn palveluympäristön kautta. Näin tietojen jakaminen rajojen yli sekä tulliviranomaisten kanssa helpottuu merkittävästi, mikä vähentää toimijoihin kohdistuvaa sääntelytaakkaa ja mahdollistaa lupien automaattisen hallinnoinnin. Tähän käytetään verotuksen ja tulliliiton pääosaston hallinnoimaa todistustenvaihtojärjestelmää (CERTEX). Sähköisen lupajärjestelmien ja kansallisten tullilaitosten välinen yhteys on ollut toiminnassa joulukuusta 2022 lähtien.

Sähköisen lupajärjestelmän käyttöön ottaneiden jäsenvaltioiden pyynnöstä komissio aloitti huhtikuussa 2022 uuden sähköistä lupamenettelyä koskevan siltahankkeen, jonka tavoitteena on yhdistää kansalliset lupajärjestelmät tullijärjestelmiin sähköisen lupamenettelyn avulla. Suomi on mukana pilottihankkeessa. Belgia (Flanderi) on ilmaissut kiinnostuksensa liittyä hankkeeseen.

3.7 Avoimuus ja tiedotustoimet

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä osallistui vuoden 2022 vuotuisen vientivalvontakertomuksen valmisteluun, joka julkaistiin yhdessä suorien ulkomaisten investointien seurantaa koskevan toisen vuosikertomuksen[23] kanssa. Vientivalvontakertomuksessa tiedotetaan sidosryhmille kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan täytäntöönpanosta Euroopan unionissa sekä kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän toiminnasta.

3.8 Kansainvälisen yhteistyön tukeminen

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston vientivalvontaa käsittelevässä työryhmässä kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä kannatti keskusteluja jälleenviennin yksinkertaistamisesta. Keskustelujen tarkoituksena on erityisesti i) tutkia kansallisia käytäntöjä unionin yleisluvan nro EU001 soveltamisessa ja ii) käydä erityisiä asiantuntijakeskusteluja Yhdysvaltojen vientilupapoikkeuksista, joilla sallitaan Yhdysvalloista peräisin olevien kaksikäyttötuotteiden jälleenvienti EU:sta.

3.9 Kaksikäyttötutkimus ja aineettoman viennin valvonta

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä järjesti erityisiä keskusteluja vientivalvonnan ja kaksikäyttöteknologiaan liittyvän tutkimuksen välisistä yhteyksistä. Tällaisia keskusteluja käytiin komission kansainvälistä tutkimus- ja innovointiyhteistyötä koskevan strategian (Horisontti Eurooppa) puitteissa, ja niissä hyödynnettiin komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston asiantuntijoiden sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden tukea.

3.10 Yleiskatsaus kaksikäyttötuotteisiin liittyvästä kehityksestä vuosina 2023 ja 2024

1. Asetuksen liitteen I päivitykset:

   - Komissio julkaisi 11. tammikuuta 2023 EU:n virallisessa lehdessä (EUVL) delegoidun asetuksen (EU) 2023/66 kaksikäyttöasetuksen liitteen I muuttamisesta. Tällä vuosittaisella päivityksellä luettelo mukautetaan monenvälisissä vientivalvontajärjestelmissä tehtyihin

[23] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2022)433&lang=fi.

päätöksiin, ja se on riippumaton EU:n Venäjää tai Valko-Venäjää vastaan asettamista vientirajoituksista.

- Komissio julkaisi 23. helmikuuta 2023 EU:n virallisessa lehdessä delegoidun asetuksen (EU) 2023/996, jolla päivitetään asetuksen liitettä I poikkeuksellisesti niin, että siihen sisällytetään Australian ryhmän valvonnanalaisiksi asettamat tuotteet.
- Komissio julkaisi 15. syyskuuta 2023 delegoidun asetuksen (EU) 2023/2616, joka oli asetuksen liitteen I säännöllinen vuosittainen päivitys. Tätä asetusta on sovellettu 16. syyskuuta 2023 alkaen.
- Komissio hyväksyi 5. syyskuuta 2024 liitteen I vuosittaisen päivityksen, jonka on määrä tulla voimaan kaksi kuukautta myöhemmin.

2. Jäsenvaltioiden kansalliset valvontaluettelot

- Komissio julkaisi 20. lokakuuta 2023 ensimmäisen EU:n koosteen kansallisista valvontaluetteloista. Se sisältää Espanjan ja Alankomaiden hyväksymät tiettyjä kehitteillä olevia teknologioita koskevat kansalliset valvontatoimet. Koostetta tarkistettiin 27. syyskuuta 2024, jolloin siihen lisättiin Ranskan hyväksymät kansalliset valvontatoimet. Koosteessa otetaan huomioon sellainen kansallisella tasolla tapahtuva tuotteiden valvonta, jota ei ole hyväksytty tiettyjä kehitteillä olevia teknologioita koskevissa monenvälisissä järjestelmissä. Tämä on ensimmäinen asetuksen mukainen kansallisten valvontaluetteloiden kooste. Sen avulla jäsenvaltiot voivat asettaa lupavaatimuksia viittaamalla koosteessa julkaistuihin muiden jäsenvaltioiden kansallisiin valvontaluetteloihin ilman, että niiden tarvitsee välttämättä hyväksyä omia kansallisia valvontatoimiaan.

3. Taloudellisen turvallisuuden strategian mukainen vientivalvonta

- Sen jälkeen, kun taloudellisen turvallisuuden strategia oli hyväksytty 20. kesäkuuta 2023[24], komissio julkaisi 24. tammikuuta 2024 vientivalvontaa koskevan valkoisen kirjan[25]. Siinä hahmotellaan, miten EU:n vientivalvontaa voidaan tehostaa geopoliittisten jännitteiden kasvaessa, jotta voidaan ylläpitää kansainvälistä turvallisuutta ja huolehtia EU:n turvallisuuseduista nykyistä paremmin. Valkoisessa kirjassa ehdotetaan lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimia kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan koordinoinnin parantamiseksi EU:ssa. Tällaisia toimia ovat muun muassa yhdenmukainen EU:n valvonta sellaisten tuotteiden osalta, joita ei ole hyväksytty monenvälisellä tasolla vientivalvontajärjestelmien lukkiutumisen tai viivästysten vuoksi, korkean tason foorumi vientivalvonnan poliittista koordinointia varten, mekanismi uusien kansallisten valvontaluetteloiden koordinoinnin parantamiseksi ja EU:n kaksikäyttöasetuksen arviointi vuonna 2025. Valkoisesta kirjasta järjestettiin julkinen kuuleminen 2. helmikuuta ja 30. huhtikuuta 2024 välisenä aikana. Kuulemisessa saatiin 23 vastausta, joita hyödynnettiin komission sisäisissä pohdinnoissa.

4. Venäjään kohdistuvat vientirajoitukset

- Vuosina 2023 ja 2024 komissio tiukensi aktiivisesti edelleen Venäjään kohdistuviin pakotteisiin liittyviä kaksikäyttötuotteiden vientirajoituksia muun muassa hyväksymällä 14. pakotepaketin[26] kesäkuussa 2024. Komissio julkaisi myös ohjeita täytäntöönpanon ja täytäntöönpanon valvonnan tukemiseksi ja pakotteiden kiertämisen torjumiseksi. Komissio laati yhteistyössä

[24] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52023JC0020&qid=1687525961309.
[25] https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/a44df99c-18d2-49df-950d-4d48f08ea76f/details?download=true.
[26] https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/overview-sanctions-and-related-resources_en.

kumppaneiden – Japanin, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen – kanssa luettelon niin kutsutuista yhteisistä ensisijaisista tuotteista (luettelo on päivitetty viimeksi helmikuussa 2024)[27]. Luetteloon sisältyvät muun muassa kaksikäyttötuotteet ja kehittyneet teknologiat, joita hyödynnetään Ukrainan taisteluissa käytettävissä Venäjän asejärjestelmissä tai jotka ovat ratkaisevan tärkeitä tällaisten Venäjän sotilasjärjestelmien kehittämisen, tuotannon tai käytön kannalta.

5. Kansainvälinen toiminta

- Komissio keskusteli vientivalvontaan liittyvistä asioista kumppanien, muun muassa Yhdysvaltojen, kanssa koko vuoden 2023 ajan. Erityisesti Yhdysvaltojen ja EU:n kauppa- ja teknologianeuvoston neljännessä kokouksessa 10. toukokuuta 2023 keskusteltiin muun muassa kaupan helpottamisesta, ja kokous muodosti vahvan perustan Venäjään liittyviä pakotteita koskevalle yhteistyölle. Kauppa- ja teknologianeuvoston viimeinen sidosryhmien kokous pidettiin 19. heinäkuuta 2023, ja siinä keskityttiin kaksikäyttötuotteiden jälleenvientiin. Lisäksi komissio järjesti Kiinan kanssa ensimmäisen virtuaalisen vientivalvontaa koskevan vuoropuhelun 26. lokakuuta 2023 ja toisen vuoropuhelun 24. lokakuuta 2024.

4. EU:N VIENTIVALVONTA – KESKEISET TIEDOT

Tässä jaksossa esitetään EU:n koostetut vientivalvontatiedot viitevuodelta 2022. Jäsenvaltioiden toimittamat asiaa koskevat tiedot esitetään niiden suuren määrän vuoksi konsolidoidussa muodossa tämän vuosikertomuksen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Tiedot on asetettu saataville uusien raportointia koskevien suuntaviivojen[28] mukaisesti, joita sovelletaan tässä yhteydessä ensimmäistä kertaa.

Hyväksymällä asetuksen (EU) 2021/821 unioni osoitti olevansa sitoutunut vahvistamaan julkista raportointia ja avoimuutta. Asetuksen 26 artiklassa säädetään, että vientivalvonnan täytäntöönpanosta julkaistavassa EU:n vuosikertomuksessa on oltava merkitykselliset tiedot luvista, epäämis- ja kieltämispäätöksistä sekä tiedot hallinnosta ja valvontatoimien täytäntöönpanon valvonnasta.

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä on vuodesta 2013 lähtien kehittänyt vapaaehtoista lupatietojen keruumekanismia ja tukenut Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitettavan EU:n kootut lupatiedot ja muita vientivalvontaan liittyviä tietoja sisältävän vuosikertomuksen laatimista. Tiedonkeruu toteutettiin vuosittain, ja mekanismia laajennettiin vähitellen erityyppisiin lupiin, valvonnan hallinnointiin sekä valvontatoimien täytäntöönpanoon ja sen valvontaan.

Äskettäin hyväksyttyjen avoimuutta koskevien suuntaviivojen mukaan tiedonkeruumenetelmää on tarkoitus ylläpitää jatkuvasti, jotta jäsenvaltiot voivat toimittaa komissiolle asiaankuuluvat tiedot tehokkaalla, kustannuksia säästävällä ja tilastollisesti luotettavalla tavalla ja siten, että henkilötietojen, kaupallisesti arkaluonteisten tietojen tai puolustusta, ulkopolitiikkaa tai

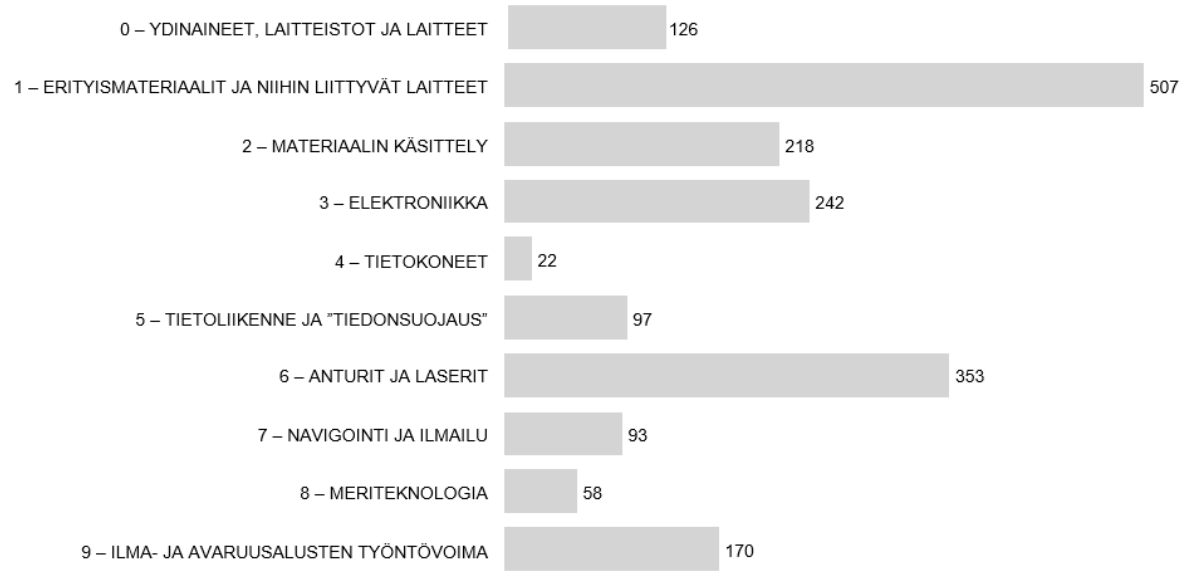
[27] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-partners-expand-list-common-high-priority-items-further-weaken-russias-war-effort-2024-02-23_en.

[28] Komission suositus (EU) 2024/214, annettu 10 päivänä tammikuuta 2024, suuntaviivoista, joissa vahvistetaan tietojen keräämistä ja käsittelyä koskevat menetelmät kaksikäyttötuotteiden viennin, välityksen, teknisen avun, kauttakulun ja siirron valvontaa koskevan vuosikertomuksen laatimista varten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821 mukaisesti, jäljempänä ’suuntaviivat’.

kansallista turvallisuutta koskevien tietojen suojaa koskevat vaatimukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

4.1 Tuotelajit

Asetusta sovelletaan ensisijaisesti yli 1 800:n EU:n valvontaluettelossa luetellun ja kymmeneen ryhmään luokitellun (kaavio 1) kaksikäyttötuotteen vientiin. Tuotteiden suuren määrän takia EU:n asiantuntijat ryhmittelivät liitteessä I olevat tuotteet ”tuotelajeihin” EU:n vuosikertomusta varten.[29]

Kaavio 1: Asetuksen liitteessä I lueteltuihin kymmeneen ryhmään kuuluvien kaksikäyttötuotteiden määrät

Jotta voidaan varmistaa julkisen raportoinnin riittävä avoimuus ja samalla tehokas ja pitkäjänteinen tiedonkeruu, päätettiin, että tuotelajien määrittämisen lähtökohtana käytetään kaksikäyttötuotteiden luokittelua viisimerkkisellä tasolla[30] samalla kun varmistetaan, että tuotelajien määrittämisellä tuetaan turvallisuuden, politiikan ja kaupan näkökulmasta merkityksellisten tietojen toimittamista. Suuntaviivojen liitteessä A esitetään luettelo 52 tuotelajista, joita on käytetty lupatietojen keräämisessä ja tämän vuosikertomuksen laatimisessa. Luvat on eritelty tuotelajin ja määräpaikan mukaan asetuksen vaatimusten mukaisesti ottaen samalla huomioon erityyppisten lupien luonne, tarkoitus ja ominaisuudet sekä jäsenvaltioiden erilaiset lupien myöntämistä ja tiedonkeruuta koskevat käytännöt. Lisäksi jäsenvaltioiden täytyi mukauttaa näitä asiaankuuluvien tietojen keruuta ja komissiolle toimittamista koskevia menetelmiä erityyppisten kansallisten lupien ja käytäntöjen erityispiirteiden mukaisesti. Tästä syystä tässä kertomuksessa esitetyissä luvuissa mainitaan niiden jäsenvaltioiden lukumäärä, jotka ovat toimittaneet kunkin lupatyypin perustana olevat tiedot. Menetelmässä otetaan myös huomioon, että luvat voivat koskea useita eri tuotelajeihin kuuluvia tuotteita.

Verkkovalvontatuotteiden osalta 2 artiklan 20 kohdan määritelmä sisältää sekä liitteessä I luetellut tuotteet että valvontaluetteloon sisältymättömät tuotteet. Suuntaviivojen liitteessä B

[29] Ks. asetuksen 26 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta.
[30] Esimerkiksi ECCN 0A001: Ydinreaktorit.

yksilöidään viisi asetuksen liitteeseen I sisältyvää tuotetta, jotka täyttävät 2 artiklan 20 kohdan määritelmän. Jäsenvaltioiden ja komission on päätettävä valvontateknologian asiantuntijaryhmässä tapauskohtaisesti, täyttääkö tietty valvontaluetteloon sisältymätön tuote oikeudellisen määritelmän vaatimukset. Vuosikertomukseen on sisällytettävä asetuksen 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti myös valvontaluetteloon sisältymättömiä verkkovalvontatuotteita koskevat hakemukset ja luvat jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella. Muita valvontaluetteloon sisältyviä tuotteita koskevat hakemukset ja luvat voidaan sisällyttää kertomukseen asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen päätöksen perusteella.

4.2 Yleiskatsaus vientiluvista tyypeittäin[31]

Vientilupien piiriin kuuluvan kaksikäyttötuotteiden kaupan kokonaisarvo[32] vuonna 2022 oli 57,3 miljardia euroa eli 2 prosenttia EU:n ulkopuolelle tapahtuvasta tavaraviennistä (kaavio 2). Lukumääräisesti tämä tarkoittaa 138 764 vientilupaa ja ilmoitusta.[33] Lupatyyppien osalta suurin osa liiketapahtumista toteutettiin unionin yleislupien (93 311), kansallisten yleislupien (26 953) ja yksittäislupien (17 072) nojalla. Arvona ilmaistuna merkittävimmät lupatyypit olivat yleisluvat (27,3 miljardia euroa), yksittäisluvat (17,1 miljardia euroa) ja unionin yleisluvat (9,6 miljardia euroa).

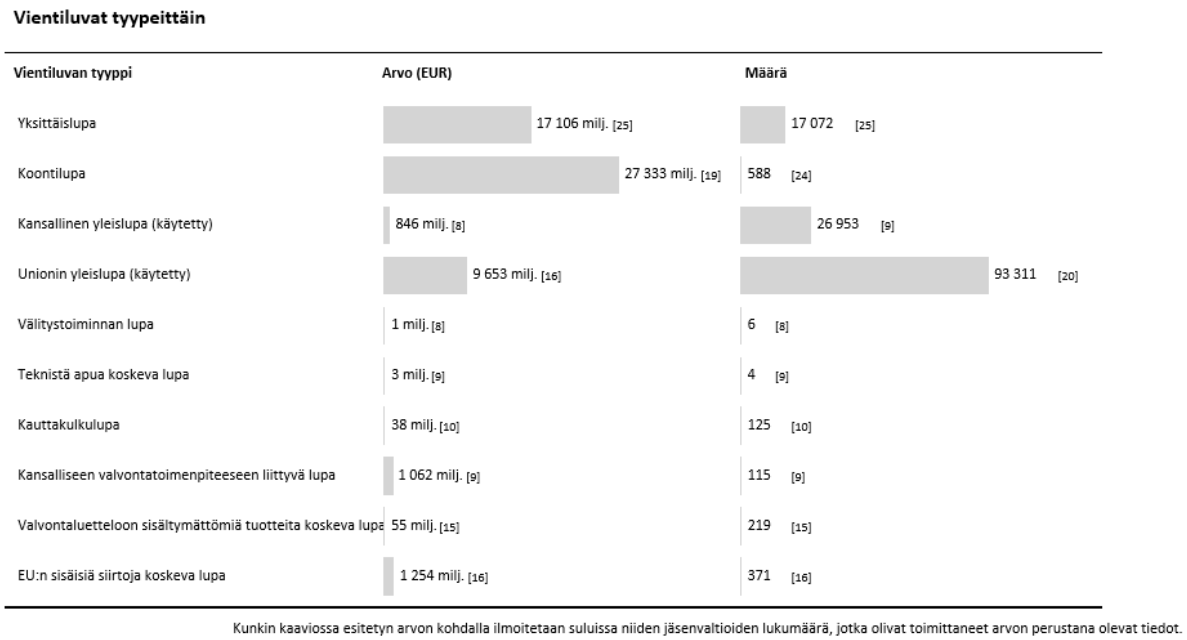
4.3 Epäämis- ja kieltämispäätökset

Vuonna 2022 ilmoitettiin 813 epäämispäätöstä, joiden arvo oli 0,98 miljardia euroa. Nämä luvut osoittavat, että vain pieni osuus EU:n viennistä evättiin (0,04 % EU:n 27 jäsenvaltion yhteenlasketusta tavaroiden ulkomaanviennistä kyseisenä vuonna).

[31] On syytä huomata, että asetuksen 26 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti tämän kertomuksen 4.2–4.7 jakso ei sisällä verkkovalvontatuotteisiin liittyviä tietoja. Näitä tuotteita koskevat tiedot esitetään jäljempänä 4.8 jaksossa.

[32] On syytä huomata, että tämä sisältää vapaaehtoisesti toimitetut tiedot kansallisten yleislupien ja unionin yleislupien käytöstä.

[33] On syytä huomata, että tämä sisältää vapaaehtoisesti toimitetut tiedot kansallisten yleislupien ja unionin yleislupien käytöstä.

Kaavio 2: Vientiluvat tyypeittäin

4.4 Yksittäisluvat

Yksittäisluvalla tarkoitetaan yhdelle tietylle viejälle myönnettyä lupaa, joka kattaa yhden tai useamman kaksikäyttötuotteen viennin yhdelle loppukäyttäjälle tai vastaanottajalle kolmannessa maassa. Tässä kertomuksessa yksittäisiä vientilupia, välitystoiminnan lupia, teknistä apua koskevia lupia, kauttakulkulupia, EU:n sisäistä siirtoa koskevia lupia, kansallisten valvontatoimenpiteiden mukaisia lupia ja valvontaluetteloon sisältymättömiä tuotteita koskevia lupia pidetään suuntaviivojen mukaisina yksittäislupina.

Yleiskatsaus asetuksen liitteen I kymmentä tuoteryhmää sekä valvonnanalaisten valvontaluetteloon sisältymättömiä tuotteita koskevista yksittäisluvista vuonna 2022 (kaavio 3) osoittaa, että markkina-arvolla mitattuna suurin osa myönnetyistä luvista koski ryhmää 0 *Ydinaineet, laitteistot ja laitteet* (8,1 miljardia euroa, 41 % kokonaisarvosta), ryhmää 2 *Materiaalin käsittely* (2,5 miljardia euroa, 13 % kokonaisarvosta) ja ryhmää 5 *Tietoliikenne ja ”tiedonsuojaus”* (2,3 miljardia euroa, 12 % kokonaisarvosta). Yksittäislupien määrä oli suurin ryhmässä 2 *Materiaalin käsittely* (5 592 eli 29 % kokonaismäärästä), jonka jälkeen tulivat ryhmä 1 *Erityismateriaalit ja niihin liittyvät laitteet* (4 501 eli 23 % kokonaismäärästä) ja ryhmä 5 *Tietoliikenne ja ”tiedonsuojaus”* (3 205 eli 17 % kokonaismäärästä).

Yksittäisluvat asetuksen (EU) 2021/821 liitteessä I lueteltujen tuoteryhmien mukaan

Tuoteryhmä		Arvo (EUR)	Määrä
0	YDINAINEET, LAITTEISTOT JA LAITTEET	8 057 milj.	1 303
1	ERITYISMATERIAALIT JA NIIHIN LIITTYVÄT LAITTEET	1 315 milj.	4 501
2	MATERIAALIN KÄSITTELY	2 465 milj.	5 592
3	ELEKTRONIIKKA	1 683 milj.	1 666
4	TIETOKONEET	14 milj.	44
5	TIETOLIIKENNE JA "TIEDONSUOJAUS"	2 320 milj.	3 205
6	ANTURIT JA LASERIT	1 147 milj.	1 863
7	NAVIGOINTI JA ILMAILU	57 milj.	345
8	MERITEKNOLOGIA	35 milj.	77
9	ILMA- JA AVARUUSALUSTEN TYÖNTÖVOIMA	1 510 milj.	469
X	VALVONTALUETTELOON SISÄLTYMÄTTÖMÄT TUOTTEET	1 114 milj.	276

27 jäsenvaltion antamat tiedot.

Kaavio 3: Yksittäisluvat asetuksen (EU) 2021/821 liitteessä I lueteltujen tuoteryhmien mukaan

Yksittäislupien arvon erittely tuotelajeittain (kaaviot 4.1 ja 4.2) osoittaa, että viisi merkittävintä tuotelajia ovat 0EC1 *Ydinaineet, laitteistot, tuotantolaitokset ja laitteet* (6,4 miljardia euroa, 33 % kokonaisarvosta), 2EC1 *Työstökoneet ja -järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit* (1,8 miljardia euroa, 9 % kokonaisarvosta), 5EC2 *Tiedonsuojaukseen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet* (1,3 miljardia euroa, 7 % kokonaisarvosta), 9EC1 *Ilma- ja avaruusalusten (lukuun ottamatta miehittämättömiä ilma-aluksia) moottorit ja kaasuturbiinit* (1,1 miljardia euroa, 6 % kokonaisarvosta) ja XEC1 *Muut / valvontaluetteloon sisältymättömät tuotteet* (1,1 miljardia euroa, 6 % kokonaisarvosta).

Yksittäisluvat komission suosituksen (EU) 2024/214 liitteessä A lueteltujen tuotelajien mukaan

Tuotelaji		Arvo (EUR)	Määrä
0DC1	Ydinaineet, laitteistot, tuotantolaitokset ja laitteet	6 427 milj.	881
0DC2	Ydinaineisiin liittyvien laitteistojen ja laitteiden ohjelmistot	530 milj.	131
0DC3	Ydinaineisiin liittyvien laitteistojen ja laitteiden teknologia	1 091 milj.	280
1DC1	Ilma-aluksiin ja avaruuskäyttöön tarkoitetut materiaalit, komponentit ja rakenteet	30 milj.	177
1DC2	Räjähteet, ajoaineet ja niihin liittyvät laitteet	455 milj.	509
1DC3	Kulta- ja sälemateriaalit ja niiden tuotantolaitteet	256 milj.	176
1DC4	Erikoismetallit ja seokset ja niihin liittyvät laitteet	203 milj.	597
1DC5	Ydinvoimaan liittyvät tuotteet ja laitteet	5 milj.	73
1DC6	Myrkylliset kemikaalit, lähtöaineet, patogeenit, toksiinit ja geneettisesti muunnetut organismit sekä niihin liittyvät suoja- ja ilmaisinlaitteet ja niiden komponentit	303 milj.	2 832
1DC7	Erityismateriaalien ja niihin liittyvien laitteiden ohjelmistot	5 milj.	92
1DC8	Erityismateriaalien ja niihin liittyvien laitteiden tekniikka	60 milj.	45
2DC1	Työstökoneet ja järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit	1 784 milj.	2 266
2DC2	Kemiallisten ja biologisten aineiden valmistuslaitteet	603 milj.	2 755
2DC3	Materiaalien käsittelyyn liittyvät ohjelmistot	77 milj.	542
2DC4	Materiaalien käsittelyyn liittyvä teknologia	2 milj.	20
3DC1	Elektroniset tuotteet ja komponentit	256 milj.	588
3DC2	Elektroniset kokoonpanot, moduulit ja laitteet	12 milj.	155
3DC3	Ydintekniikassa sovellutuksissa käytetyt elektroniset tuotteet	512 milj.	569
3DC4	Puolijohdekomponenttien tai materiaalien valmistus- ja testauslaitteet	710 milj.	173
3DC5	Puolijohdemateriaalit	6 milj.	38
3DC6	Elektroniikkaohjelmistot	4 milj.	28
3DC7	Elektroniikkateknologia	183 milj.	115
4DC1	Tietokoneet	14 milj.	44
5DC1	Tietoliikennetuotteet ja -laitteet	707 milj.	249

27 jäsenvaltion antamat tiedot.

Kaavio 4.1: Yksittäisluvat tuotelajeittain (osa 1)

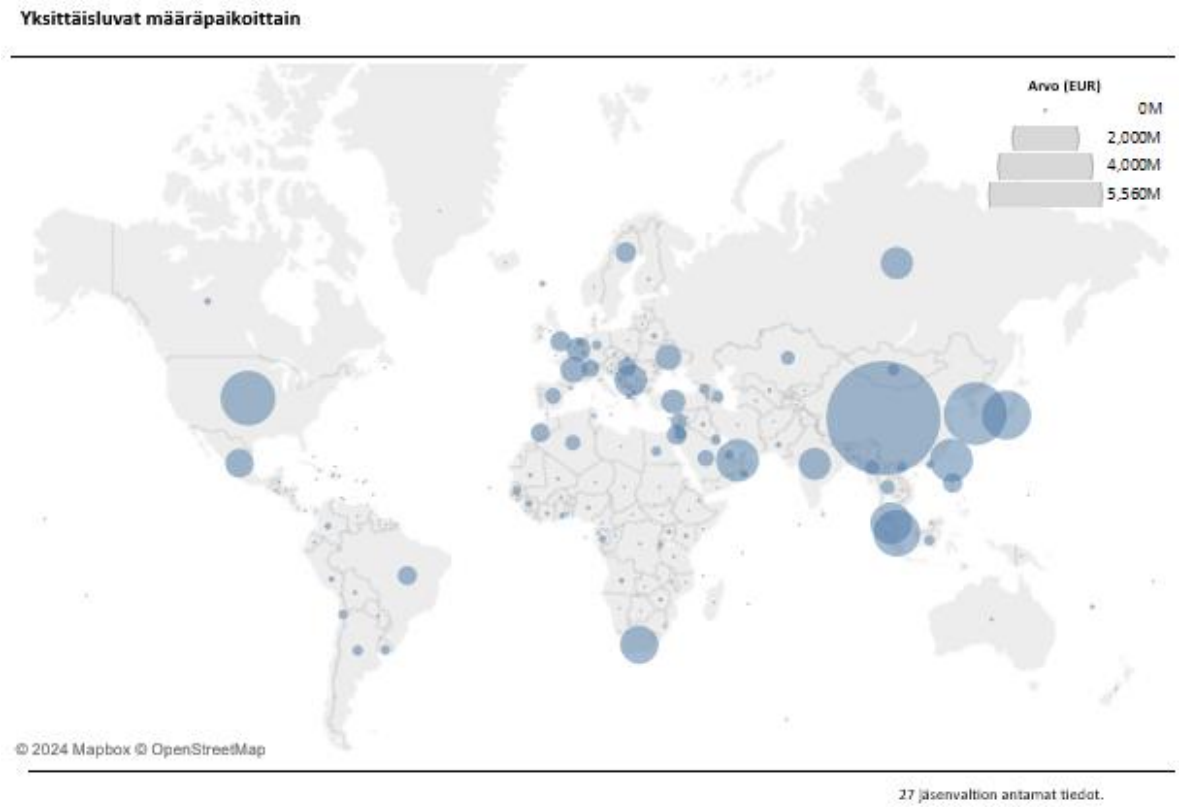
Yksittäisluvat komission suosituksen (EU) 2024/214 liitteessä A lueteltujen tuotelajien mukaan

Tuotelaji		Arvo (EUR)	Määrä
5EC2	Tiedonsuojaukseen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet	1 344 milj.	1 956
5EC3	Tietoliikenne- ja tiedonsuojausohjelmistot	142 milj.	916
5EC4	Tietoliikenne- ja tiedonsuojausteknologia	37 milj.	44
6EC1	Optiset ja akustiset laitteet sekä niihin liittyvät komponentit ja materiaalit; muut anturit	234 milj.	1 078
6EC2	Laserit sekä niihin liittyvät laitteet ja materiaalit	706 milj.	642
6EC3	Tutkajärjestelmät sekä niihin liittyvät laitteet ja komponentit	127 milj.	101
6EC4	Anturien ja laserien ohjelmistot	8 milj.	21
6EC5	Anturien ja laserien teknologia	72 milj.	21
7EC1	Inertianavigointilaitteet	47 milj.	295
7EC2	Muut navigoinnin ja ilmailuun liittyvät laitteet	9 milj.	26
7EC4	Navigointi- ja ilmailutekniikan tuotantolaitteet	1 milj.	4
7EC5	Navigointi- ja ilmailutekniikan ohjelmistot	0 milj.	5
7EC6	Navigointi- ja ilmailuteknologia	1 milj.	15
8EC1	Vedenalaiset ja pinta-alukset sekä niihin liittyvät meriteknologiajärjestelmät, laitteet ja niiden komponentit	32 milj.	56
8EC2	Alusten materiaalit ja laitteet	3 milj.	21
9EC1	Ilma- ja avaruusalusten (lukuun ottamatta miehittämättömiä ilma-aluksia) moottorit	1 122 milj.	107
9EC2	Miehittämättömät ilma-alukset ja niiden työntövoima	130 milj.	204
9EC3	Raketit ja avaruusalukset	86 milj.	64
9EC4	Rakettimoottorit	0 milj.	6
9EC5	Tuulitunnelien ja testausalustojen ja -kammioiden laitteet	0 milj.	3
9EC6	Ilma- ja avaruusteknologiaan ja työntövoimaan liittyvät ohjelmistot	90 milj.	41
9EC7	Ilma- ja avaruusteknologia ja työntövoimateknologia	81 milj.	44
XEC1	Muut / valvontaluettelon ulkopuolelle jäävät tuotteet	1 114 milj.	276

27 jäsenvaltion antamat tiedot.

Kaavio 4.2: Yksittäisluvat tuotelajeittain (osa 2)

Yksittäislupien kattamista määräpaikoista (kaaviot 5 ja 6) Kiina oli arvon mukaan merkittävin (5,6 miljardia euroa, 28 % kokonaisarvosta), ja sen jälkeen tulivat Etelä-Korea (1,7 miljardia euroa, 9 % kokonaisarvosta), Yhdysvallat (1,3 miljardia euroa, 7 % kokonaisarvosta), Japani (1,04 miljardia euroa, 5 % kokonaisarvosta) ja Singapore (994 miljoonaa euroa, 5 % kokonaisarvosta). Kaiken kaikkiaan 25 merkittävimmän EU:n ulkopuolisen määräpaikan osuus yksittäislupien arvosta on 90 prosenttia.[34] EU:n sisäisten siirtojen merkittävimmät määräpaikat olivat Ranska (301 miljoonaa euroa), Belgia (251 miljoonaa euroa), Ruotsi (188 miljoonaa euroa), Unkari (141 miljoonaa euroa) ja Espanja (113 miljoonaa euroa). EU:n ulkopuolisiin määräpaikkoihin verrattuna EU:n sisäiset siirrot näyttävät olevan rajallisia, koska suurin osa EU:n sisäisestä kaksikäyttötuotteiden viennistä ei asetuksen mukaan edellytä lupaa.

Kaavio 5: Yksittäisluvat määräpaikoittain

[34] On syytä huomata, että vientiluvissa, joissa määräpaikkana on Venäjän federaatio, noudatetaan rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta 31 päivänä heinäkuuta 2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 833/2014 mukaisia vapautuksia ja poikkeuksia.

Yksittäisluvat tärkeimpien määräpaikkojen mukaan

Vienti EU:n ulkopuolelle	Arvo (EUR)	EU:n sisäinen vienti	Arvo (EUR)
Kiina	5 560 milj.	Ranska	301 milj.
Etelä-Korea	1 696 milj.	Belgia	251 milj.
Amerikan yhdysvallat	1 287 milj.	Ruotsi	188 milj.
Japani	1 035 milj.	Unkari	141 milj.
Singapore	944 milj.	Espanja	113 milj.
Taiwan	796 milj.	Saksa	43 milj.
Yhdistyneet Arabiemiraatit	783 milj.	Alankomaat	27 milj.
Malesia	750 milj.	Slovakia	14 milj.
Etelä-Afrikka	626 milj.	Suomi	6 milj.
Serbia	461 milj.	Tšekki	6 milj.
Venäjän federaatio	457 milj.	Itävalta	4 milj.
Intia	452 milj.	Italia	4 milj.
Meksiko	360 milj.	Puola	2 milj.
Ukraina	291 milj.	Bulgaria	2 milj.
Turkki	260 milj.	Kreikka	2 milj.
Yhdistynyt kuningaskunta	186 milj.	Slovenia	1 milj.
Israel	177 milj.	Tanska	1 milj.
Filippiinit	170 milj.	Portugali	1 milj.
Brasilia	161 milj.	Irlanti	0 milj.
Marokko	156 milj.	Liettua	0 milj.
Sveitsi	137 milj.	Malta	0 milj.
Saudi-Arabia	121 milj.	Luxemburg	0 milj.
Libanon	118 milj.	Romania	0 milj.
Algeria	103 milj.	Latvia	0 milj.
Myanmar/Burma	98 milj.	Kroatia	0 milj.
Thaimaa	89 milj.	Kypros	0 milj.
Kazakstan	85 milj.		
Mongolia	59 milj.		
Azerbaidžan	58 milj.		
Jordania	53 milj.		
Argentiina	50 milj.		
Indonesia	48 milj.		
Georgia	46 milj.		
Kuwait	44 milj.		
Egypti	44 milj.		
Uruguay	41 milj.		
Vietnam	39 milj.		
Chile	39 milj.		
Qatar	38 milj.		
Senegal	37 milj.		
Hongkong	31 milj.		
Gabon	28 milj.		
Guinea	26 milj.		

27 jäsenvaltion antamat tiedot.

Kaavio 6: Yksittäisluvat tärkeimpien EU:n ulkopuolisten määräpaikkojen ja EU:n sisäisten määräpaikkojen mukaan

4.5 Koontiluvat

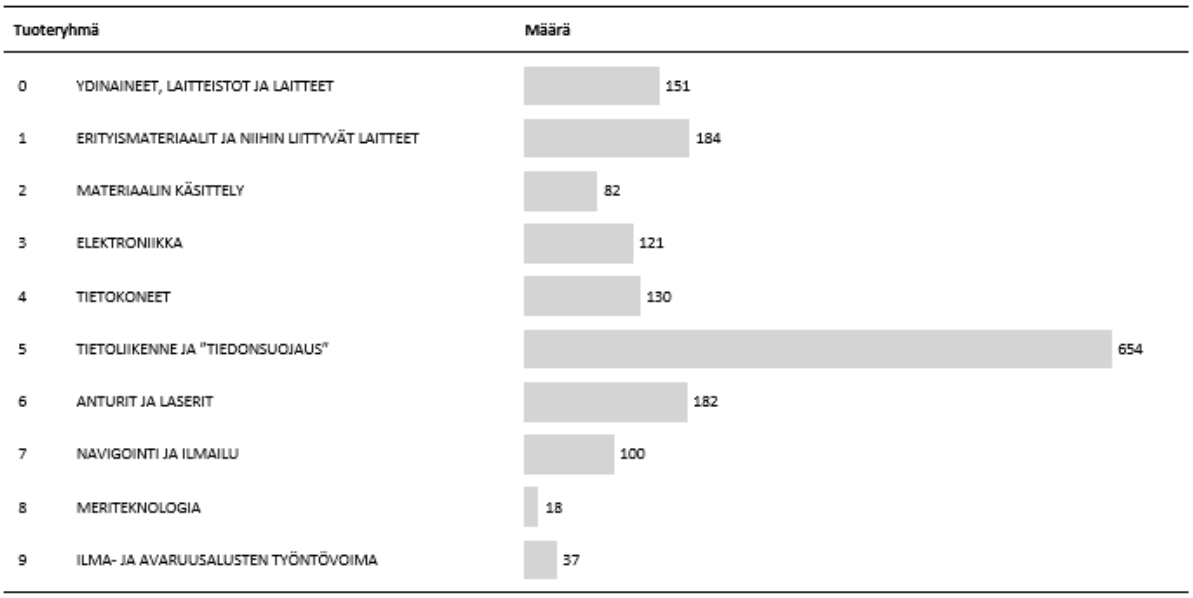
Suuntaviivoissa otetaan huomioon kunkin lupatyypin luonne, tarkoitus ja ominaisuudet sekä se, että koontiluvat sisältävät useimmiten arvioituja tai toistaiseksi voimassa olevia tietoja vientiarvosta ja että ne myönnetään joko yhdelle tai useammalle tuotteelle yhtä määräpaikkaa varten tai yhdelle tai useammalle tuotteelle useita määräpaikkoja varten. Näin ollen koontiluvat keventävät toimivaltaisten viranomaisten ja viejien hallinnollista taakkaa samankaltaisten ja/tai toistuvien liiketapahtumien osalta. Ydinsulkutavoitteiden turvaamiseksi viejien on laadittava ja

toimitettava sisäinen vaatimustenmukaisuusohjelma, jotta ne voivat saada yleisluvan. Koska kaksikäyttöasetuksessa jätetään koontilupien konkreettinen muotoilu jäsenvaltioiden tehtäväksi, eri jäsenvaltioissa sovelletaan myös erilaisia käytäntöjä. Jotta yleisölle voitaisiin antaa merkityksellistä tietoa ja samalla ottaa huomioon erilaiset kansalliset käytännöt ja koontilupien perusteet, suuntaviivoissa mukautetaan asiaankuuluvien tietojen keruuta ja raportointia. Jäsenvaltiot toimittavat lupatiedot komissiolle tämän mukaisesti, ja tiedoissa keskitytään i) koontilupien kokonaisarvoon (27,3 miljardia euroa eli 48 % vientilupien piiriin kuuluvan kaupan arvosta vuonna 2022) ja ii) koontilupien kokonaismäärän jakautumiseen tuotelajeittain (kaaviot 8.1 ja 8.2) ja määräpaikoittain (kaaviot 9.1 ja 9.2).

Asetuksen liitteessä I luetelluista tuoteryhmistä (kaavio 7) eniten lupia myönnettiin volyymin mukaan ryhmälle 5 *Tietoliikenne ja ”tiedonsuojaus”* (39 %), ryhmälle 2 *Erityismateriaalit ja niihin liittyvät laitteet* (11 %) ja ryhmälle 6 *Anturit ja laserit* (11 %).

Koontilupien määrän jaottelu tuotelajeittain (kaaviot 8.1 ja 8.2) osoittaa, että viisi merkittävintä tuotetta ovat 5EC2 *Tiedonsuojaukseen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet* (18 %), 5EC3 *Tietoliikenne- ja tiedonsuojausohjelmistot* (14 %), 6EC1 *Optiset ja akustiset laitteet sekä niihin liittyvät komponentit ja materiaalit; muut anturit* (10 %), 4EC1 *Tietokoneet* (8 %) ja 5EC4 *Tietoliikenne- ja tiedonsuojausteknologia* (7 %).

Koontiluvat asetuksen (EU) 2021/821 liitteessä I lueteltujen tuoteryhmien mukaan

23 jäsenvaltion antamat tiedot.

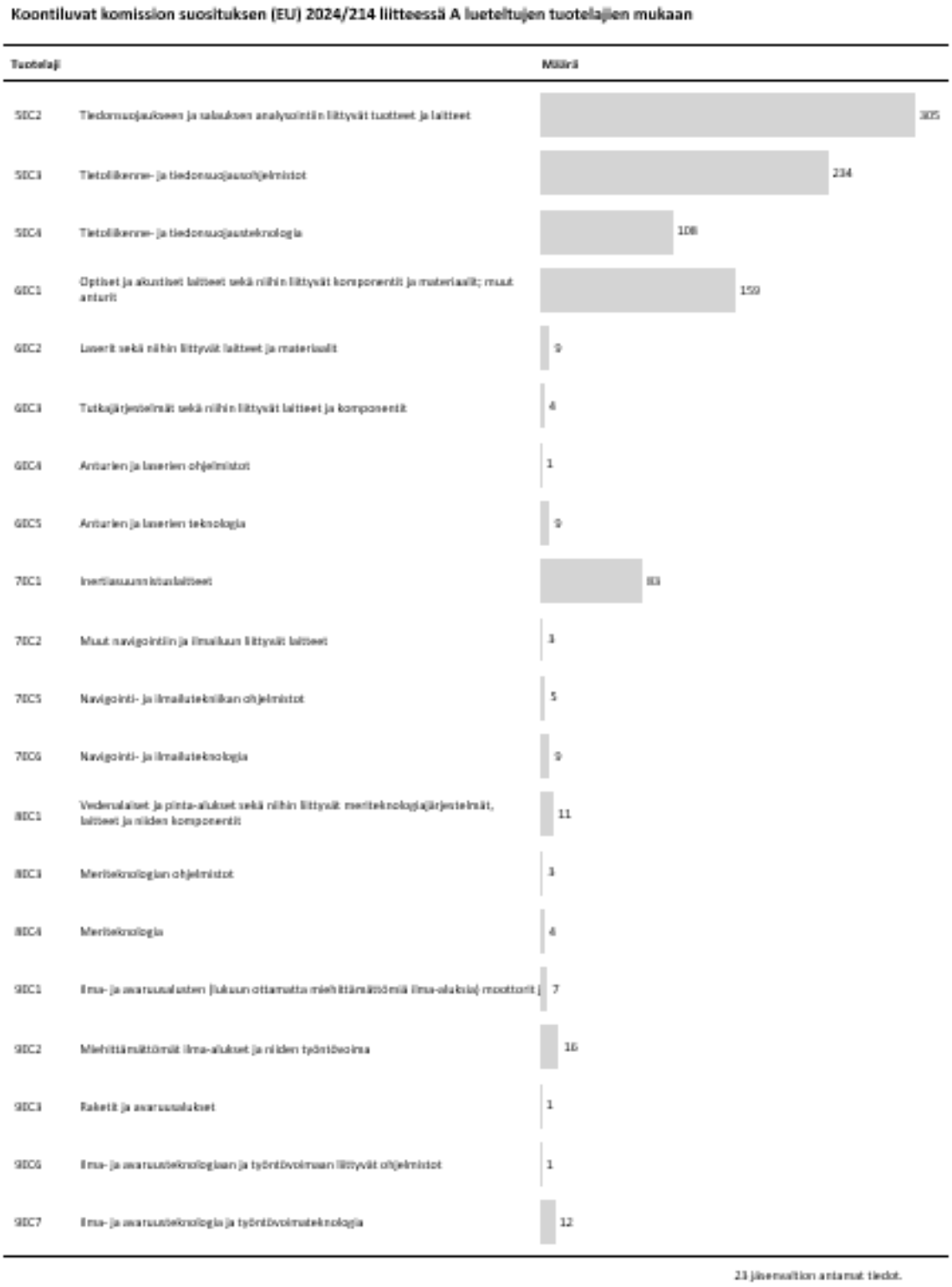
Kaavio 7: Koontiluvat asetuksen (EU) 2021/821 liitteessä I lueteltujen tuoteryhmien mukaan

Koontiluvat komission suosituksen (EU) 2024/214 liitteessä A lueteltujen tuotelajien mukaan

Tuotelaji		Määrä
0EC1	Ydinaineet, laitteistot, tuotantolaitokset ja laitteet	9
0EC2	Ydinaineisiin liittyvien laitteistojen ja laitteiden ohjelmistot	63
0EC3	Ydinaineisiin liittyvien laitteistojen ja laitteiden teknologia	79
1EC1	Ilma-aluksiin ja avaruuskäyttöön tarkoitetut materiaalit, komponentit ja rakenteet	32
1EC2	Räjähteet, ajoaineet ja niihin liittyvät laitteet	6
1EC3	Kulta- ja sälemateriaalit ja niiden tuotantolaitteet	1
1EC4	Erikoismetallit ja seokset ja niihin liittyvät laitteet	47
1EC6	Myrkylliset kemikaalit, lähtöaineet, patogeenit, toksiinit ja geneettisesti muunnetut organismit sekä niihin liittyvät suoja- ja ilmaisinlaitteet ja niiden komponentit	95
1EC8	Erityismateriaalien ja niihin liittyvien laitteiden tekniikka	3
2EC1	Työstökoneet ja järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit	49
2EC2	Kemiallisten ja biologisten aineiden valmistuslaitteet	29
2EC4	Materiaalien käsittelyyn liittyvä teknologia	4
3EC1	Elektroniset tuotteet ja komponentit	39
3EC2	Elektroniset kokoonpanot, moduulit ja laitteet	15
3EC3	Ydintekniisissä sovellutuksissa käytetyt elektroniset tuotteet	10
3EC4	Puolijohdekomponenttien tai -materiaalien valmistus- ja testauslaitteet	15
3EC5	Puolijohdemateriaalit	5
3EC6	Elektroniikkaohjelmistot	13
3EC7	Elektroniikkateknologia	24
4EC1	Tietokoneet	110
5EC1	Tietoliikennetuotteet ja -laitteet	7

23 jäsenvaltion antamat tiedot.

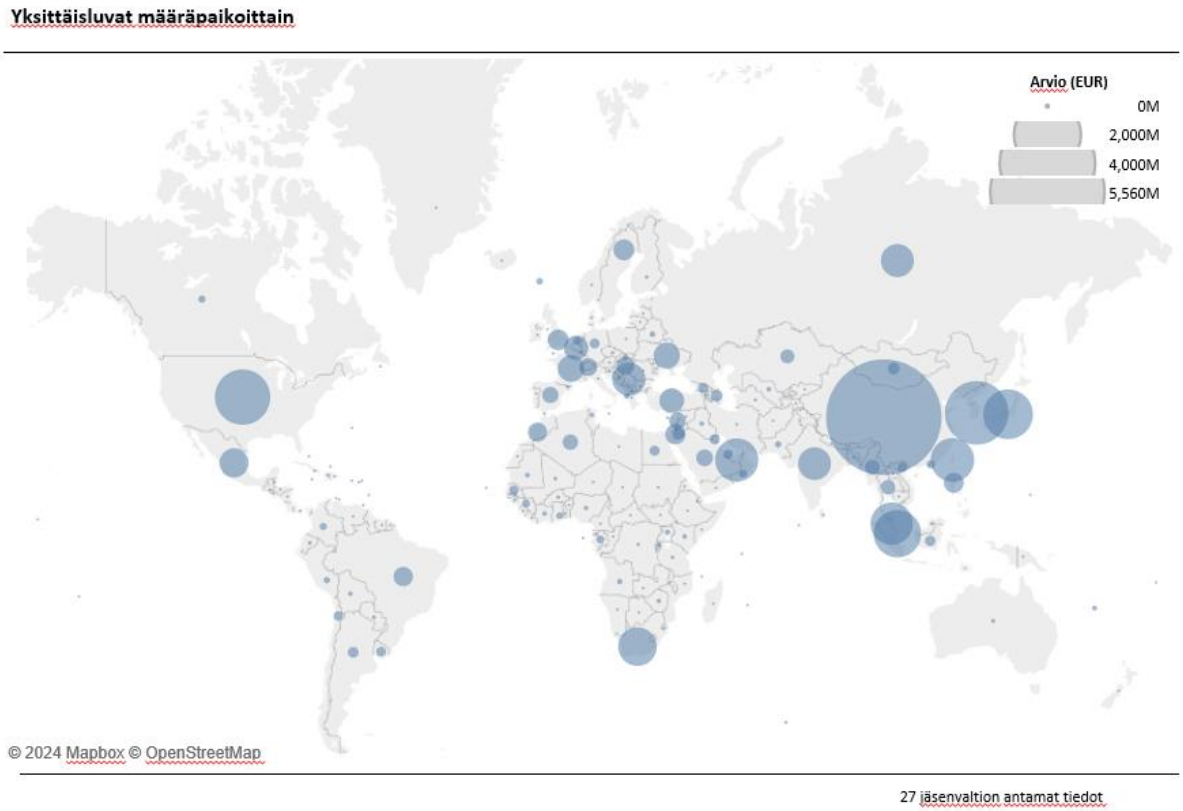
Kaavio 8.1: Koontiluvat tuotelajeittain (osa 1)

Kaavio 8.2: Koontiluvat tuotelajeittain (osa 2)

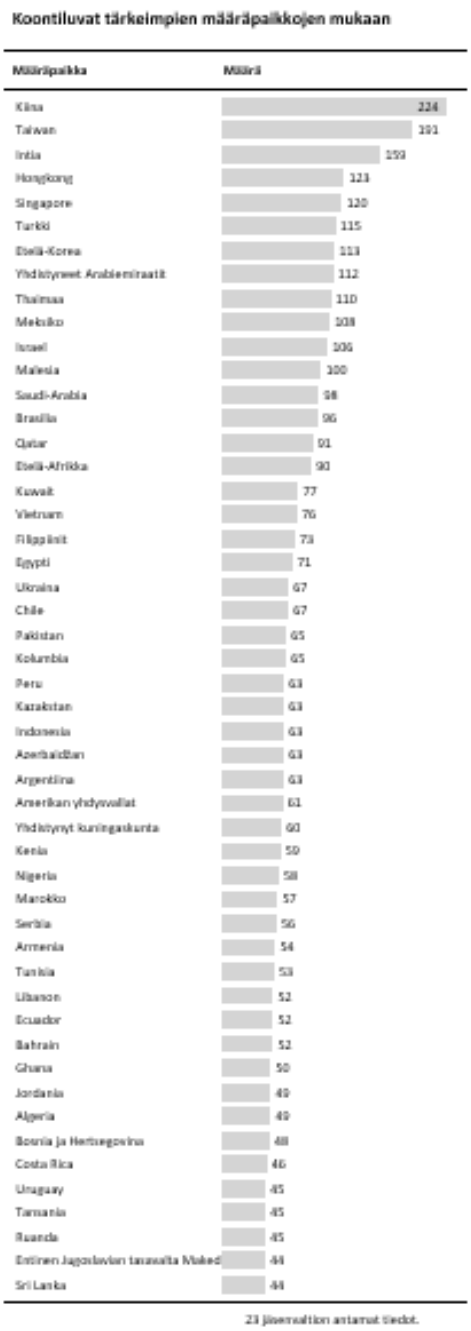
Mitä tulee määräpaikkoihin (kaaviot 9 ja 10), viennin määränä ilmaistuna eniten lupia myönnettiin vientiin, jonka määräpaikkoina olivat Kiina (3 %), Taiwan (2 %), Intia (2 %), Hongkong (1 %) ja Singapore (1 %). Kaiken kaikkiaan 25 tärkeimmän määräpaikan osuus

koontilupien nojalla tapahtuneen viennin määrästä on vain 31 prosenttia, koska koontiluvat kattavat usein useita määräpaikkoja.[35]

Kaavio 9: Koontiluvat määräpaikoittain

[35] Ks. edellinen alaviite.

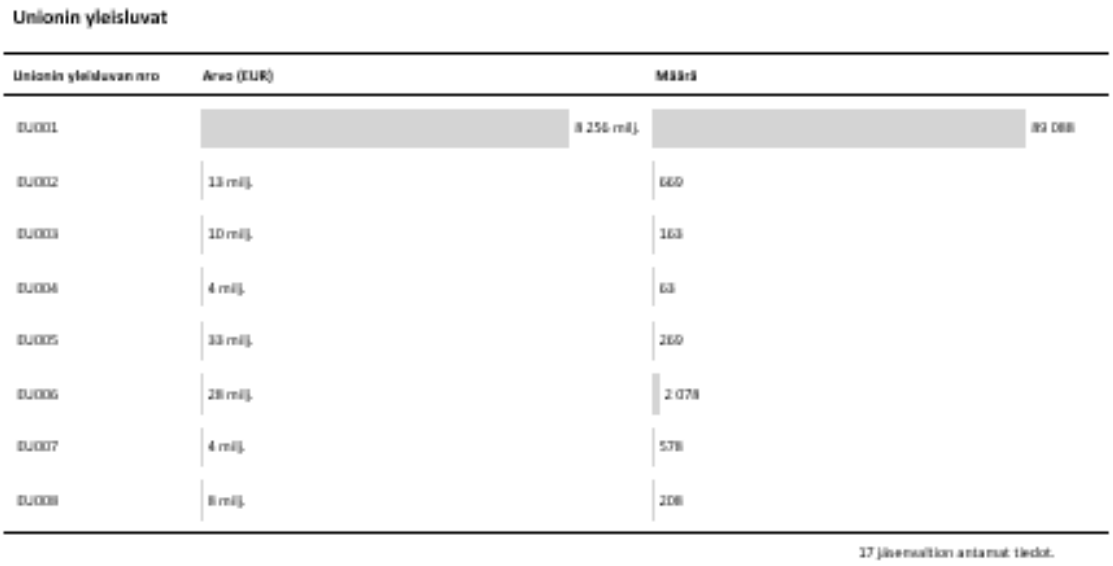
Kaavio 10: Koontiluvat tärkeimpien määräpaikkojen mukaan

4.6 Kansalliset ja unionin yleisluvat

Kansallisilla ja unionin yleisluvilla helpotetaan kaksikäyttötuotteiden kauppaa ja vähennetään viejien ja vientivalvontaviranomaisten hallinnollista taakkaa.

Euroopan unioni myöntää lain nojalla unionin yleislupia (EUGEA) viejille, jotka ilmoittavat viennistä toimivaltaisille viranomaisille ja täyttävät kaksikäyttöasetuksessa vahvistetut asiaankuuluvat ennakkoedellytykset. Asetuksessa säädetään kahdeksasta unionin yleisluvan tyypistä[36].

Suurin osa vuonna 2022 käytetyistä unionin yleisluvista koski yleislupaa nro EU001 (86 % arvon ja 95 % määrän perusteella) ja kymmentä määräpaikkaa, joista useat ovat EU:n tärkeitä kauppakumppaneita.

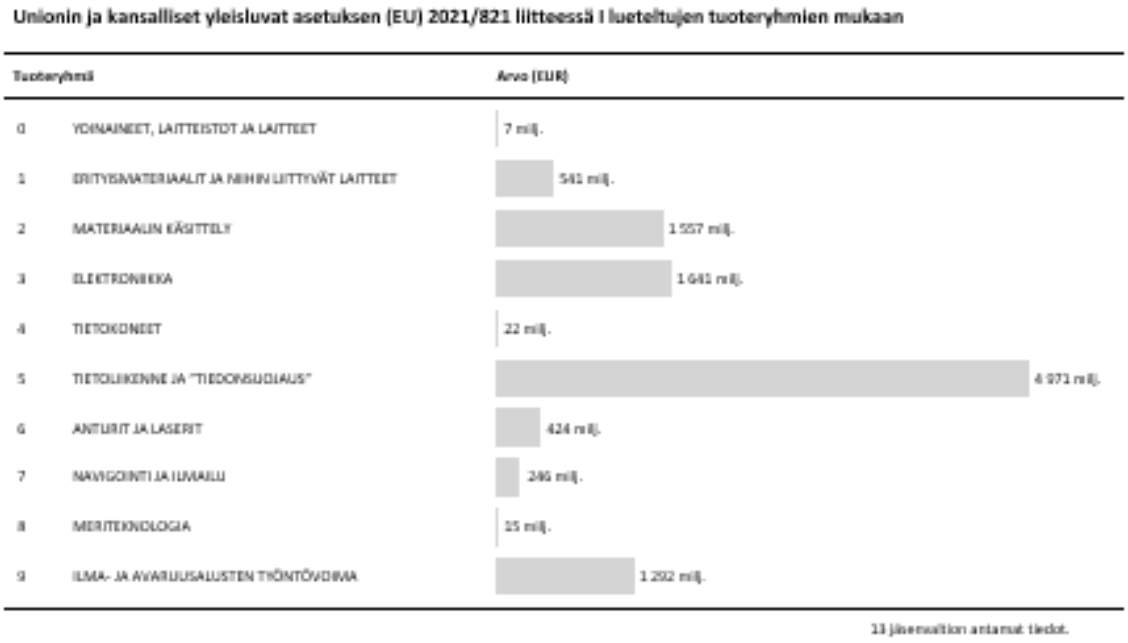
Kaavio 11: Unionin yleisluvat

Jäsenvaltiot myöntävät kansallisia yleislupia viejille, jotka ilmoittavat viennistä toimivaltaisille viranomaisille ja täyttävät sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut asiaankuuluvat ennakkoedellytykset. Luettelo jäsenvaltioiden vuodelta 2022 ilmoittamista kansallisista yleisluvista on tämän kertomuksen liitteessä, ja siinä esitetään yksityiskohtaisesti kuhunkin kansalliseen yleislupaan sisältyvät määräpaikat ja tuotelajit.

Kaaviossa 12 eritellään unionin yleislupien ja kansallisten yleislupien arvo asetuksen liitteessä I lueteltujen tuoteryhmien mukaan. Yleislupien arvot olivat suurimmat ryhmässä 5 *Tietoliikenne ja ”tiedonsuojaus”* (4,98 miljardia euroa, 46 % kokonaismäärästä), ryhmässä 3 *Elektroniikka* (1,64 miljardia euroa), ryhmässä 2 *Materiaalien käsittely* (1,56 miljardia euroa,

[36] EU001 – Vienti Australiaan, Kanadaan, Islantiin, Japaniin, Uuteen-Seelantiin, Norjaan, Sveitsiin, mukaan lukien Liechtenstein, Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Amerikan yhdysvaltoihin.
EU002 – Tiettyjen kaksikäyttötuotteiden vienti tiettyihin määräpaikkoihin.
EU003 – Vienti korjauksen/vaihdon jälkeen.
EU004 – Tilapäinen vienti näyttelyyn tai messuille.
EU005 – Tietoliikenne.
EU006 – Kemikaalit.
EU007 – Konsernin sisäiset teknologian siirrot.
EU008 – Salaus.

15 prosenttia kokonaismäärästä) ja ryhmässä 9 *Ilma- ja avaruusalusten työntövoima* (1,30 miljardia euroa, 15 % kokonaismäärästä).

Kaavio 12: Unionin ja kansalliset yleisluvat asetuksen (EU) 2021/821 liitteessä I lueteltujen tuoteryhmien mukaan

Unionin ja kansallisten yleislupien arvon erittely tuotelajeittain (kaaviot 13.1 ja 13.2) osoittaa, että viisi tärkeintä tuotetta ovat 5EC2 *Tiedonsuojaukseen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet* (4,81 miljardia euroa, 45 % kokonaisarvosta), 3EC4 *Puolijohdekomponenttien tai -materiaalien valmistus- ja testauslaitteet* (1,32 miljardia euroa, 12 % kokonaisarvosta), 9EC3 *Raketit ja avaruusalukset* (961 miljoonaa euroa, 9 % kokonaisarvosta), 2EC1 *Työstökoneet ja -järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit* (860 miljoonaa euroa, 8 % kokonaisarvosta) ja 2EC2 *Kemiallisten ja biologisten aineiden valmistuslaitteet* (675 miljoonaa euroa, 6 % kokonaisarvosta).

Unionin ja kansalliset yleisluvat komission suosituksen (EU) 2024/214 liitteessä A lueteltujen tuotelajien mukaan

Tuotelaji		Arvo (EUR)
0EC1	Ydinaineet, laitteistot, tuotantolaitokset ja laitteet	7 milj.
1EC1	Ilma-aluksiin ja avaruuskäyttöön tarkoitetut materiaalit, komponentit ja rakenteet	25 milj.
1EC2	Räjähteet, ajoaineet ja niihin liittyvät laitteet	114 milj.
1EC3	Kulta- ja säämateriaalit ja niiden tuotantolaitteet	125 milj.
1EC4	Erikoismetallit ja seokset ja niihin liittyvät laitteet	94 milj.
1EC5	Ydinvoimaan liittyvät tuotteet ja laitteet	4 milj.
1EC6	Myrkylliset kemikaalit, lähtöaineet, patogeenit, toksiinit ja geneettisesti muunnetut organismit sekä niihin liittyvät suoja- ja ilmaisinlaitteet ja niiden komponentit	178 milj.
1EC7	Erityismateriaalien ja niihin liittyvien laitteiden ohjelmistot	0 milj.
1EC8	Erityismateriaalien ja niihin liittyvien laitteiden tekniikka	0 milj.
2EC1	Työstökoneet ja järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit	860 milj.
2EC2	Kemiallisten ja biologisten aineiden valmistuslaitteet	675 milj.
2EC3	Materiaalien käsittelyyn liittyvät ohjelmistot	19 milj.
2EC4	Materiaalien käsittelyyn liittyvä teknologia	2 milj.
3EC1	Elektroniset tuotteet ja komponentit	124 milj.
3EC2	Elektroniset kokoonpanot, moduulit ja laitteet	111 milj.
3EC3	Ydintekniikkaa soveltuvaksi käytetyt elektroniset tuotteet	41 milj.
3EC4	Puolijohdekomponenttien tai -materiaalien valmistus- ja testauslaitteet	1 324 milj.
3EC5	Puolijohdemateriaalit	24 milj.
3EC6	Elektroniikkaohjelmistot	0 milj.
3EC7	Elektroniikkateknologia	18 milj.
4EC1	Tietokoneet	6 milj.
4EC2	Tietokoneohjelmistot	0 milj.
4EC3	Tietokonetekniikka	16 milj.

13 jäsenvaltion antamat tiedot.

Kaavio 13.1: Unionin ja kansalliset yleisluvat tuotelajeittain (osa 1)

Unionin ja kansalliset yleisluvat komission suosituksen (EU) 2024/214 liitteessä A lueteltujen tuotelajien mukaan

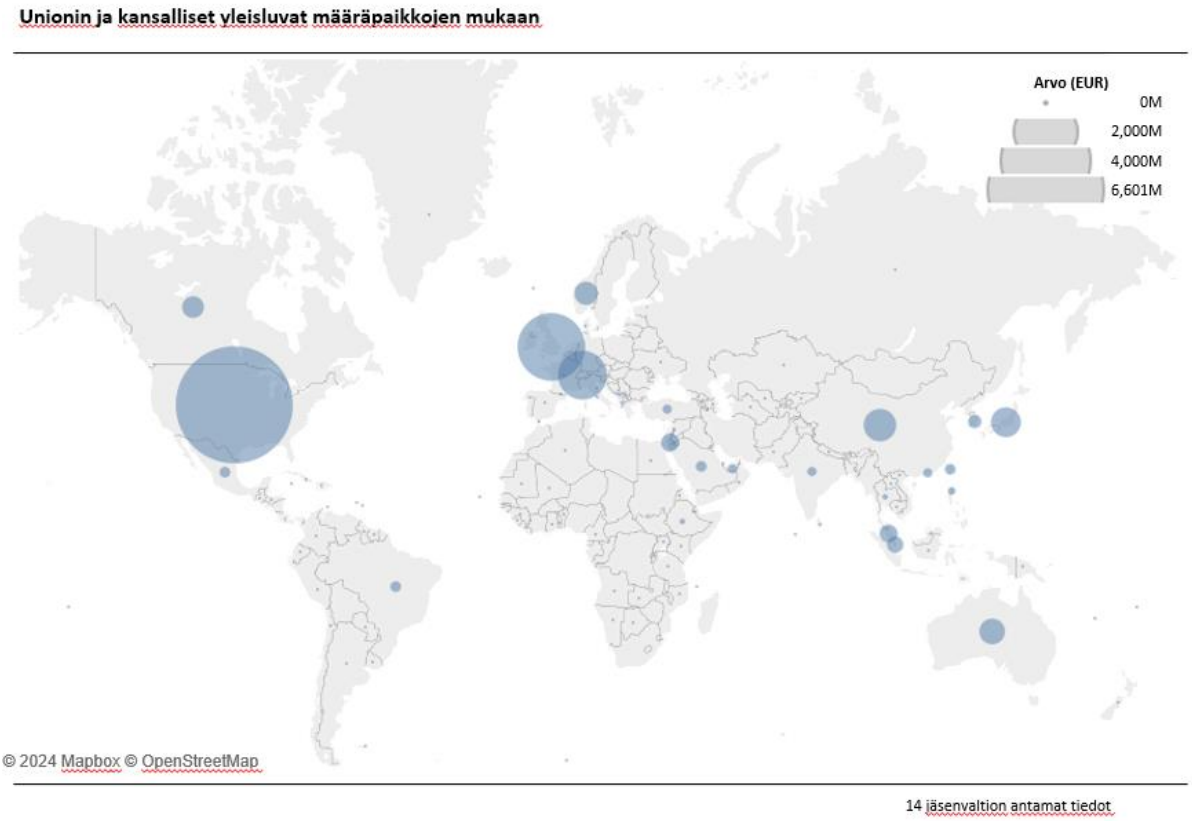
Tuotelaji		Arvo (EUR)
SEC1	Tietoliikennetuotteet ja -laitteet	24 milj.
SEC2	Tiedonsuojauksen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet	4 809 milj.
SEC3	Tietoliikenne- ja tiedonsuojausohjelmistot	136 milj.
SEC4	Tietoliikenne- ja tiedonsuojausteknologia	3 milj.
QEC1	Optiset ja akustiset laitteet sekä niihin liittyvät komponentit ja materiaalit; muut anturit	112 milj.
QEC2	Laserit sekä niihin liittyvät laitteet ja materiaalit	285 milj.
QEC3	Tutkajärjestelmät sekä niihin liittyvät laitteet ja komponentit	14 milj.
QEC4	Anturien ja laserien ohjelmistot	1 milj.
QEC5	Anturien ja laserien teknologia	12 milj.
7EC1	Inertiasuunnistuslaitteet	209 milj.
7EC2	Muut navigointiin ja ilmailuun liittyvät laitteet	22 milj.
7EC4	Navigointi- ja ilmailutekniikan tuotantolaitteet	1 milj.
7EC5	Navigointi- ja ilmailutekniikan ohjelmistot	1 milj.
7EC6	Navigointi- ja ilmailuteknologia	13 milj.
8EC1	Vedenalaiset ja pinta-alukset sekä niihin liittyvät meriteknologiajärjestelmät, laitteet ja niiden komponentit	15 milj.
8EC4	Meriteknologia	1 milj.
9EC1	Ilma- ja avaruusalusten (lukuun ottamatta miehittämättömiä ilma-aluksia) moottorit j	314 milj.
9EC2	Miehittämättömät ilma-alukset ja niiden työntövoima	10 milj.
9EC3	Raketit ja avaruusalukset	961 milj.
9EC4	Rakettimoottorit	2 milj.
9EC5	Tuulitunnelien ja testauslaitosten ja -kammioiden laitteet	0 milj.
9EC6	Ilma- ja avaruusteknologiaan ja työntövoimaan liittyvät ohjelmistot	3 milj.
9EC7	Ilma- ja avaruusteknologia ja työntövoimateknologia	3 milj.

13 jäsenvaltion antamat tiedot.

Kaavio 13.2: Unionin ja kansalliset yleisluvat tuotelajeittain (osa 2)

Unionin ja kansallisten yleislupien nojalla tapahtuneen viennin viisi tärkeintä määräpaikkaa olivat Yhdysvallat (6,60 miljardia euroa, 51 % kokonaismäärästä), Yhdistynyt kuningaskunta

(2,21 miljardia euroa, 17 % kokonaismäärästä), Sveitsi (1,16 miljardia euroa, 9 % kokonaismäärästä), Kiina (512 miljoonaa euroa, 4 % kokonaismäärästä) ja Japani (432 miljoonaa euroa, 3 % kokonaismäärästä). Tämä osoittaa, että suurin osa yleislupien kattamasta kaksikäyttötuotteiden viennistä suuntautuu unionin yleisluvassa nro EU001 lueteltuihin maihin. Tämä selittyy myös sillä, että unionin yleislupien nojalla tapahtuvan viennin arvo on paljon suurempi kuin kansallisten yleislupien nojalla tapahtuvan viennin arvo (kaavion 2 mukaan 9,65 miljardia euroa verrattuna 846 miljoonaan euroon).

Kaavio 14: Unionin ja kansalliset yleisluvat määräpaikkojen mukaan

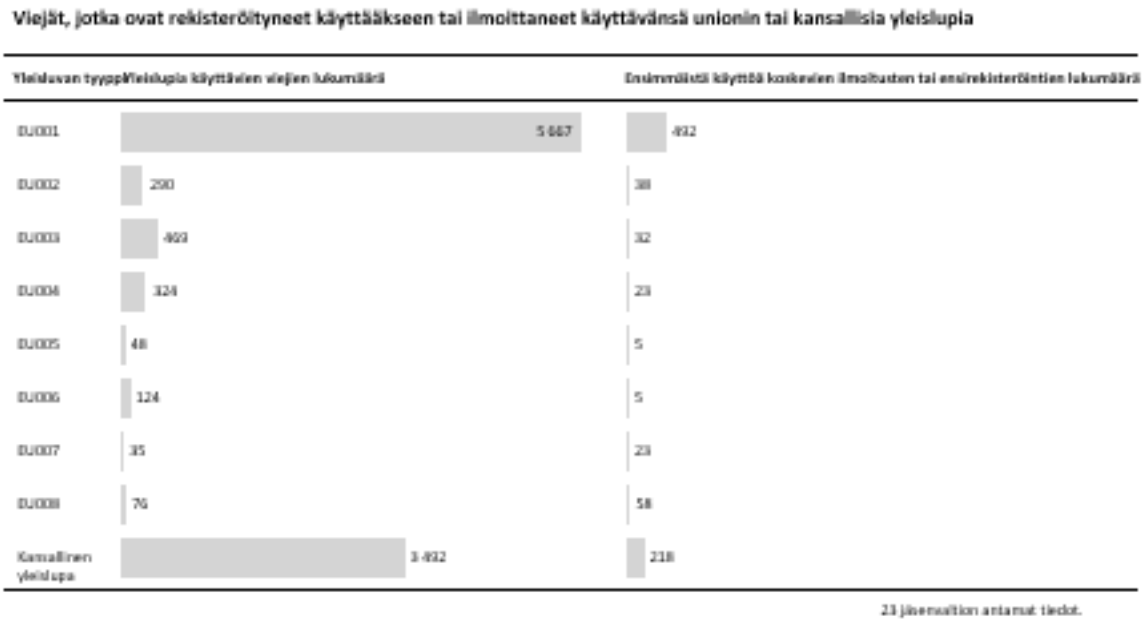

Kaavio 15: Unionin ja kansalliset yleisluvat tärkeimpien määräpaikkojen mukaan

4.7 Kansallisten ja unionin yleislupien rekisteröidyt käyttäjät

Jotta viejien ilmoituksista voidaan antaa tietoa kaksikäyttöasetuksen mukaisesti[37], vuosikertomus sisältää tietoja niiden viejien lukumäärästä, jotka ovat ilmoittautuneet tai rekisteröityneet toimivaltaiselle viranomaiselle käyttääkseen unionin tai kansallisia yleislupia.

Vuonna 2022 unionin yleislupia käytti yhteensä 7 033 viejää, joista 80,57 prosenttia käytti yleislupaa nro EU001, ja kansallisia yleislupia käytti 3 492 viejää. Ensimmäistä käyttöä koskevien ilmoitusten tai ensirekisteröintien lukumäärä oli vuonna 2022 unionin yleislupien osalta 676 (näistä 73 % liittyi yleislupaan nro EU001) ja kansallisten yleislupien osalta 218.

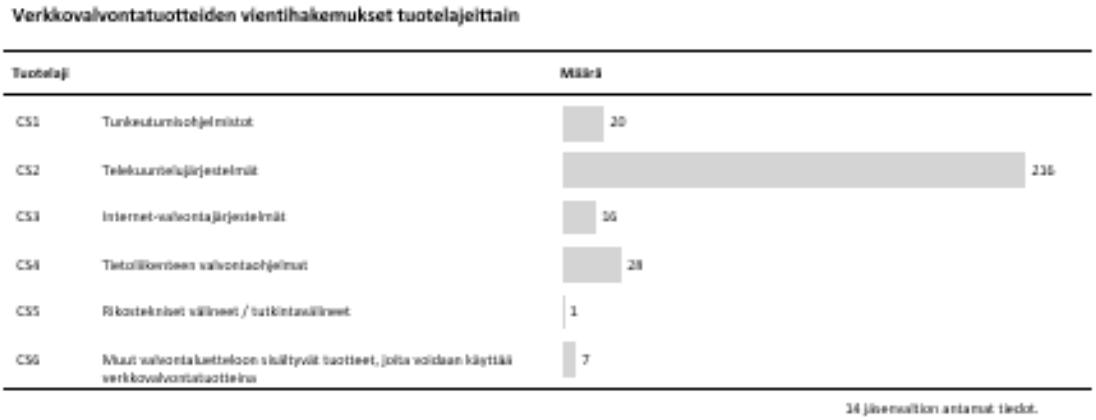
Kaavio 16: Viejät, jotka ovat rekisteröityneet käyttääkseen tai ilmoittaneet käyttävänsä unionin tai kansallisia yleislupia

4.8 Tiedot kaksikäyttötuotteista, jotka on luokiteltu verkkovalvontatuotteiksi kaksikäyttöasetuksen 2 artiklan 20 kohdan mukaisesti

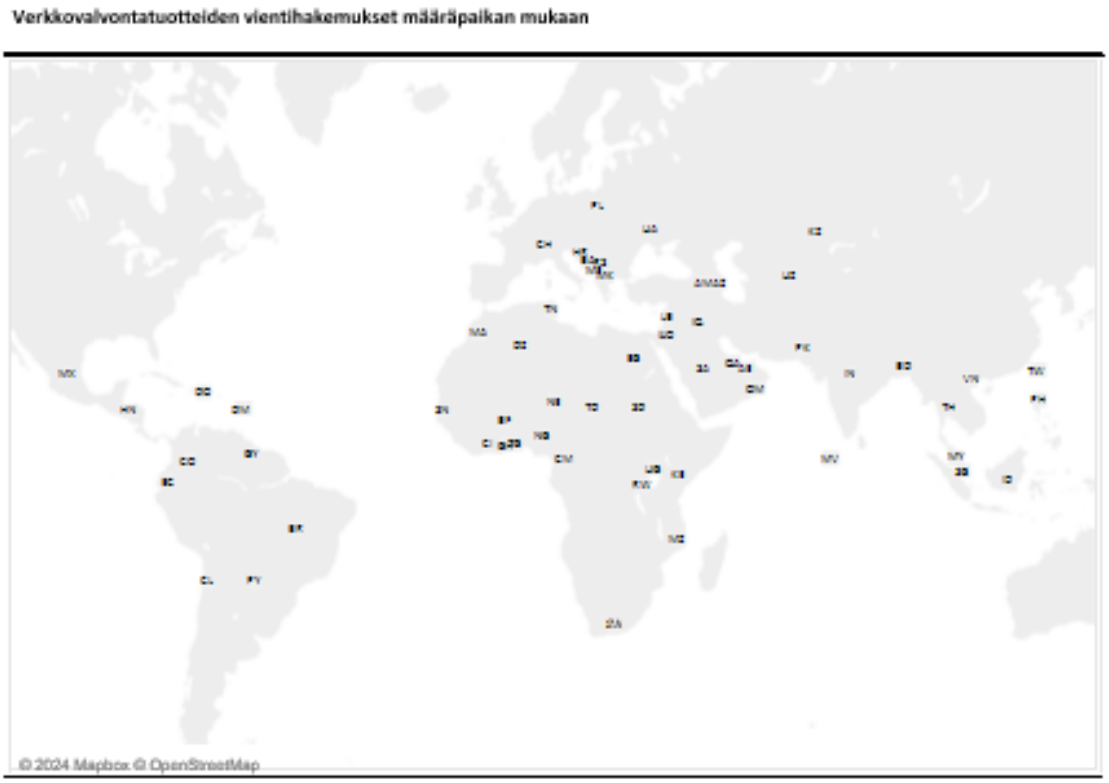
Jäsenvaltiot saivat vuonna 2022 yhteensä 288 verkkovalvontatuotteiden vientiä koskevaa hakemusta (kaavio 17), jotka liittyivät pääasiassa *telekuuntelujärjestelmiin* (216 hakemusta). Seuraavaksi eniten hakemuksia saatiin *tietoliikenteen valvontaohjelmista* (28 hakemusta) ja *tunkeutumisohjelmistoista* (20 hakemusta). Kaavioissa 18.1 ja 18.2 esitetään verkkovalvontatuotteiden vientiä koskevien hakemusten määräpaikat. Vuonna 2022 myönnettiin 224 lupaa ja evättiin 37 hakemusta. Tämä osoittaa verkkovalvontatuotteiden vientilupien määrän lisääntyneen (vuonna 2021 myönnettiin 115 lupaa), ja tämä suuntaus on

[37] Ks. asetuksen liitteessä II vahvistetut unionin yleislupaa koskevat säännökset: ”Tätä lupaa käyttävän viejän on ilmoitettava asuin- tai sijoittautumisjäsenvaltionsa toimivaltaiselle viranomaiselle tämän luvan ensimmäisestä käyttökerrasta 30 päivän kuluessa ensimmäisestä vientipäivämäärästä tai vaihtoehtoisesti ja viejän asuin- tai sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vaatimuksesta ennen tämän luvan ensimmäistä käyttökertaa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tätä lupaa varten valitusta ilmoitusmenettelystä. Komissio julkaisee sille ilmoitetut tiedot Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa.”

jatkunut vuodesta 2020 lähtien. Verkkovalvontatuotteiden vientiä koskevien epäämispäätösten määrä[38] vaikuttaa pysyneen melko vakaana (35 epäämispäätöstä vuonna 2021).

Kaavio 17: Verkkovalvontatuotteiden vientilupahakemukset[39]

Kaavio 18.1: Verkkovalvontatuotteiden vientilupahakemukset määräpaikan mukaan

[38] Lisätietoja verkkovalvontatuotteista on alaviitteessä 7 mainituissa 16. lokakuuta 2024 annetuissa suuntaviivoissa.

[39] On syytä huomata, että asetuksen 11 artiklassa edellytetään myös jäsenvaltioiden myöntämiä lupia, kun kyse on asetuksen liitteeseen IV sisältyvien tiettyjen verkkovalvontatuotteiden EU:n sisäisestä viennistä.

Verkkovalvontatuotteiden vientihakemukset määräpaikan mukaan

AE	Yhdistyneet Arabiemiirikunnat	ME	Montenegro
AM	Armenia	MK	Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia
AZ	Azerbaidžan	MV	Malediivit
BA	Bosnia ja Hertsegovina	MX	Meksiko
BD	Bangladesh	MY	Malesia
BF	Burkina	MZ	Mosambik
BR	Brasilia	NE	Niger
CH	Sveitsi	NG	Nigeria
CI	Norsunluurannikko	OM	Oman
CL	Chile	PH	Filippiinit
CM	Kamerun	PK	Pakistan
CO	Kolumbia	PL	Puola
DM	Dominica	PY	Paraguay
TEE	Dominikaanisen tasavalta	QA	Qatar
DZ	Algeria	RS	Serbia
EC	Ecuador	RWI	Ruanda
EG	Egypti	SM	Saudi-Arabia
GH	Ghana	SD	Sudan
GY	Guyana	SG	Singapore
HN	Honduras	SN	Senegal
HR	Kroatia	TD	Tšad
ID	Indonesia	TG	Togo
IL	Israel	TH	Thaimaa
IN	Intia	TN	Tunisia
IQ	Irak	TW	Taiwan
JO	Jordania	UA	Ukraina
KE	Kenia	UG	Uganda
KZ	Kazakstan	UZ	Uzbekistan
LB	Libanon	VN	Vietnam
MA	Marokko	ZA	Etelä-Afrikka

Kaavio 18.2: Verkkovalvontatuotteiden vientilupahakemukset määräpaikan mukaan

4.9 Hallintoa ja täytäntöönpanoa koskevat tiedot

Jäsenvaltiot toimittivat vuonna 2022 seuraavat tiedot hallinnosta ja asetuksen täytäntöönpanosta:

a) EU:ssa valvonnan hallinnointiin suoraan osallistuvan henkilöstön määrä (kokoaikaiseksi muutettuna): 392.

b) Viitevuonna järjestettyjen tiedotustapahtumien määrä: 129.

c) Tehtyjen vaatimustenmukaisuustarkastusten määrä (mukaan lukien tullin ja muiden viranomaisten suorittamat tarkastukset): 1 062.

d) Raportoitujen rikkomusten lukumäärä: 110.

e) Määrättyjen hallinnollisten ja rikosoikeudellisten seuraamusten/sakkojen lukumäärä (kaikki asianomaisten kansallisten täytäntöönpanoviranomaisten vientivalvontasääntöjen rikkomistapauksissa määräämät seuraamukset): 30.

f) Vientivalvontavälineiden käyttö:

- sähköistä lupajärjestelmää käyttävät jäsenvaltiot: 18.
- luokitusvälineitä käyttävät jäsenvaltiot: 24.
- jäsenvaltiot, jotka käyttävät muita välineitä tai ohjelmistoja tukeakseen valvonnan soveltamista: 24.

5. PÄÄTELMÄT

Tämä kertomus on laadittu uudella menetelmällä, jolla varmistetaan tietojen tarkempi yksityiskohtaisuus ja luotettavuus. Menetelmän muutos vaikeuttaa kuitenkin aikasarjavertailua aiempien vuosien kertomuksiin. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että sekä vientilupien piiriin kuuluvan kaksikäyttötuotteiden kaupan[40] että epäämispäätösten[41] kehityssuuntaus oli vuonna 2022 nouseva.

Vientilupien piiriin kuuluvan kaksikäyttötuotteiden kaupan kokonaisarvo vuonna 2022 oli 57,3 miljardia euroa eli 2 prosenttia EU:n ulkopuolelle tapahtuvasta tavaraviennistä. Määrällisesti lupia myönnettiin 138 764, ja suurin osa liiketapahtumista toteutettiin unionin yleislupien (93 311), kansallisten yleislupien (26 953) ja yksittäislupien (17 072) nojalla. Vuonna 2022 ilmoitettiin 813 epäämispäätöstä, joiden arvo oli 0,98 miljardia euroa. Nämä luvut osoittavat, että vain pieni osuus EU:n viennistä evättiin (0,04 % EU:n 27 jäsenvaltion yhteenlasketusta tavaroiden ulkomaanviennistä).

Kertomus sisältää tietoja kunkin jäsenvaltion erilaisista käytännöistä ja lupatyypeistä siinä määrin kuin niitä on saatavilla. Tässä mielessä kertomuksessa ei esitetä tarkkaa jakoa vientilupien piiriin kuuluvan kaupan tarkkaa jakautumista tuotelajien tai määräpaikkojen mukaan koontilupien osalta (joiden osuus oli 48 % vientilupien piiriin kuuluvan kaupan arvosta vuonna 2022), koska näihin lupiin sisältyy usein toistaiseksi voimassa olevia tietoja vientiarvosta ja ne myönnetään useille tuotteille ja määräpaikoille. Tästä huolimatta on hyödyllistä tarkastella muiden lupatyyppien (yksittäislupien ja yleislupien) kehityssuuntauksia, sillä ne muodostavat 52 prosenttia vientilupien piiriin kuuluvan kaupan arvosta.

Vuonna 2022 muun kuin koontilupien nojalla harjoitetun vientilupien piiriin kuuluvan kaupan arvo oli suurin (kaavio 19) tuotelajeissa 0EC1 *Ydinaineet, laitteistot, tuotantolaitokset ja laitteet* (21 %), 5EC2 *Tiedonsuojaukseen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet* (20 %), 2EC1 *Työstökoneet ja järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit* (9 %), 3EC4 *Puolijohdekomponenttien tai -materiaalien valmistus- ja testauslaitteet* (7 %) ja 9EC1 *Ilma- ja avaruusalusten (lukuun ottamatta miehittämättömiä ilma-aluksia) moottorit ja kaasuturbiinit*

[40] Vuonna 2021 vientilupien piiriin kuuluvan kaksikäyttötuotteiden kaupan arvo oli 38,5 miljardia euroa eli 1,8 prosenttia EU:n yhteenlasketusta ulkomaanviennistä.
[41] Vuonna 2021 annettiin 568 epäämispäätöstä, joiden osuus EU:n yhteenlasketusta ulkomaanviennistä oli noin 0,01 prosenttia.

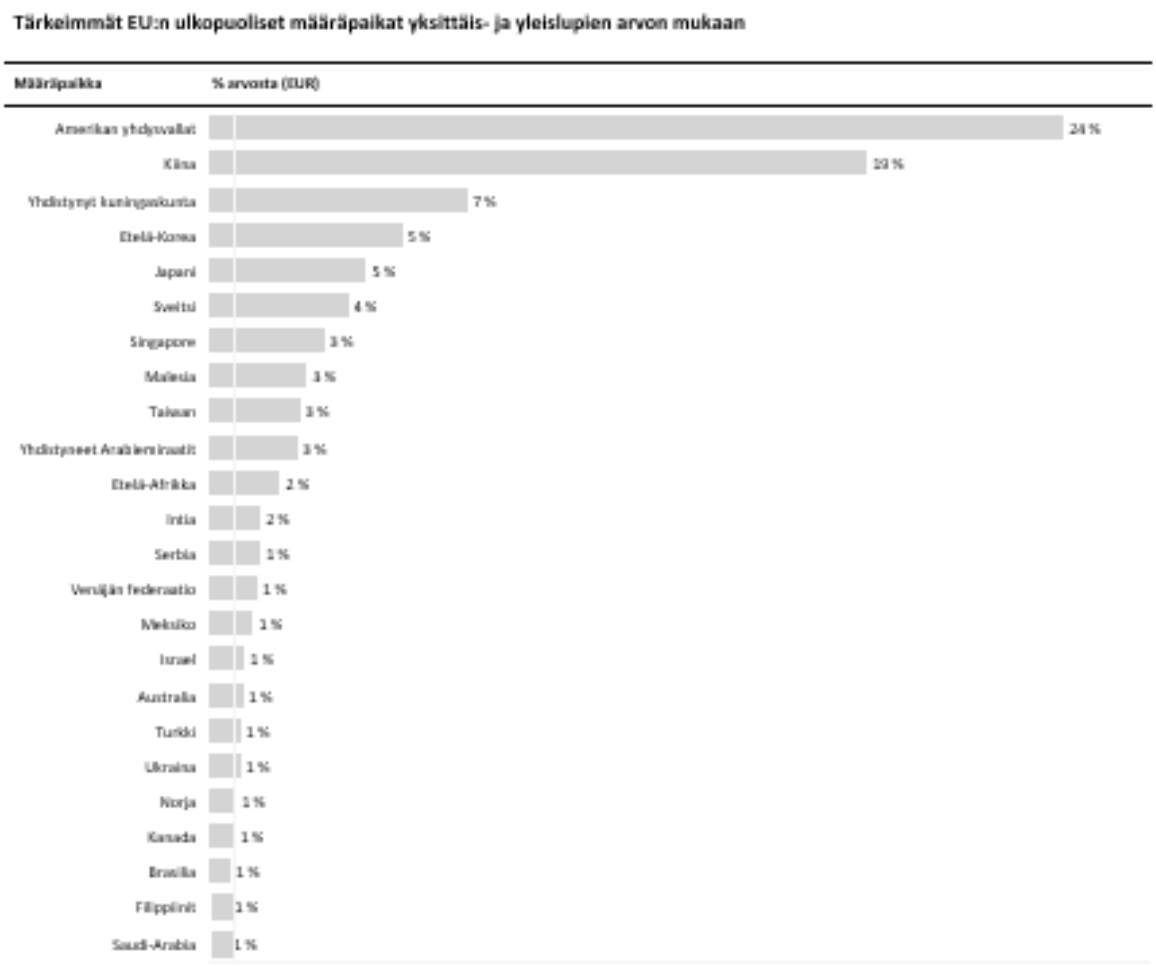
(5 %). Kaiken kaikkiaan kaaviossa 19 lueteltujen tuotelajien osuus muiden lupien kuin koontilupien arvosta on 90 prosenttia.

Komission suosituksen (EU) 2024/214 liitteessä A luetellut tärkeimmät tuotelajit yksittäislupien ja yleislupien arvon suhteen

Tuotelaji		% arvosta (EUR)
0EC1	Ydinaineet, laitteistot, tuotantolaitokset ja laitteet	21 %
5EC2	Tiedonsuojaukseen ja salauksen analysointiin liittyvät tuotteet ja laitteet	20 %
2EC1	Työstökoneet ja järjestelmät ja teollisuuden laitteiden komponentit	9 %
3EC4	Puolijohdekomponenttien tai -materiaalien valmistus- ja testauslaitteet	7 %
9EC1	Ilma- ja avaruusalusten (lukuun ottamatta miehittämättömiä ilma-aluksia) moottorit ja kaasuturbiinit	5 %
2EC2	Kemiallisten ja biologisten aineiden valmistuslaitteet	4 %
XEC1	Muut / valvontalaetteloon sisältymättömät tuotteet	4 %
0EC3	Ydinaineisiin liittyvien laitteistojen ja laitteiden teknologia	4 %
9EC3	Raketit ja avaruusalukset	3 %
6EC2	Laserit sekä niihin liittyvät laitteet ja materiaalit	3 %
5EC1	Tietoliikennetuotteet ja -laitteet	3 %
1EC2	Räjähteet, ajoaineet ja niihin liittyvät laitteet	2 %
3EC3	Ydinteknisissä sovelluksissa käytetyt elektroniset tuotteet	2 %
0EC2	Ydinaineisiin liittyvien laitteistojen ja laitteiden ohjelmistot	2 %
1EC6	Myrkylliset kemikaalit, lähtöaineet, patogeenit, toksiinit ja geneettisesti muunnetut organismit sekä niihin liittyvät suoja- ja ilmaisinlaitteet ja niiden komponentit	2 %

Kaavio 19: Tärkeimmät tuotelajit yksittäis- ja yleislupien arvon mukaan

Muiden kuin koontilupien määräpaikoista (kaavio 20) Yhdysvallat oli arvon mukaan merkittävin määräpaikka (24 % kokonaisarvosta), ja seuraavilla sijoilla olivat Kiina (19 %), Yhdistynyt kuningaskunta (7 %), Etelä-Korea (5 %) ja Japani (5 %). Unionin yleislupien ja erityisesti yleisluvan nro EU001 (8,2 miljardia euroa) painoarvo vaikuttaa kuitenkin voimakkaasti tähän järjestykseen, eikä siinä oteta huomioon koontilupien määrällisesti merkittäviä määräpaikkoja eli Taiwania, Intiaa, Hongkongia, Singaporea ja Turkkia. Kaiken kaikkiaan kaaviossa 20 esitettyjen määräpaikkojen osuus muiden lupien kuin koontilupien arvosta on 90 prosenttia.

Kaavio 20: Tärkeimmät EU:n ulkopuoliset määräpaikat yksittäis- ja yleislupien arvon mukaan

Kertomuksessa kiinnitetään erityistä huomiota verkkovalvontatuotteiden lupiin osana EU:n sitoutumista ehkäisemään tehokkaasti riskiä siitä, että verkkovalvontatuotteita käytetään kansallisiin tukahduttamistoimiin ja/tai ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vakaviin loukkauksiin. Vuonna 2022 jäsenvaltiot saivat yhteensä 288 tällaisia tuotteita koskevaa vientilupahakemusta. Eniten hakemuksia saatiin tuoteryhmästä *Telekuuntelujärjestelmät* (216 hakemusta). Samana aikana myönnettiin 224 lupaa ja tehtiin 37 epäämispäätöstä. Myös nämä luvut osoittavat lupien määrän kasvaneen vuoteen 2021 verrattuna[42], kun taas epäämispäätösten määrä vaikuttaa pysyneen melko vakaana[43].

Vuonna 2021 aloitettujen eri toimien lisäksi komissio ja jäsenvaltiot keskittyivät edelleen uudistetun asetuksen mukaisten uusien vaatimusten ja toimeksiantojen toteuttamiseen. Tähän kuuluu eri teknisissä asiantuntijaryhmissä tehtävän työn jatkaminen, jotta voidaan tehostaa verkkovalvontatuotteiden valvontaa, varmistaa vientivalvonnan täytäntöönpano, huomioida kehitteillä olevat teknologiat sekä laatia valmiuksien kehittämiseen tähtääviä EU:n koulutusohjelmia jäsenvaltioiden lupa- ja valvontaviranomaisille.

[42] Vuonna 2021 verkkovalvontatuotteille myönnettiin 115 vientilupaa.
[43] Vuonna 2021 annettiin 35 verkkovalvonteknologiatuotteita koskevaa epäämispäätöstä.

Näillä kaksikäyttöasetuksen mukaisilla toimilla mahdollistetaan myös tehokkaampi yhteistyö kumppaneiden kanssa, jotta voidaan edistää valvonnan maailmanlaajuista lähentämistä, vähentää kitkaa kauppasuhteissa ja lisätä ennakoitavuutta yritysten kannalta, edistää EU:n arvoja sekä ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta.